

SLOVENE

«SLOVENE» velja
 za pošti na vse strani Jugosla-
 vije in v Ljubljani:
 za celo leto naprej . . . K 100—
 za pol leta 55—
 za četrt leta 30—
 za en mesec 15—
 za izposojnino celoletno K 140—
Sobotna izdaja:
 za celo leto K 20—
 za izposojnino 25—

Inserati:
 Enostolpna petstvetna (59 mm
 široka in 3 mm visoka ali ena
 prostor)
 za enkrat po K 2—
 uradni razglasi, poslana
 itd. po K 3—
 Pri naročilu nad 10 objav
 popust.
 Najmanjši oglas 59/9 mm K 6—
 Izhaja vsak dan izvenredni pe-
 nedeljski in dan po prazniku,
 ob 5. uri jutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; neuradna pisma se ne
 sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
 ljubljanske št. 650 za naročilo in št. 349 za oglaš.
 avstr. in češt. 24.797, ogr. 28.511, bosn.-herc. 7583.

Upravni diletantizem.

Decentralizacija uprave! V tem geslu je polovica demokratskega programa, namenjenega očividno samo za agitacijske strankarske svrhe. Dejstva postavljajo namreč ta demokratski program na laž in zato ni nič čudnega, da absolutistični demokrati proglašajo demokratično strem-ljenje Vseslovenske ljudske Stranke po decentralizaciji uprave za naskok na državno edinstvo. Ko bi centralna uprava dobro funkcionirala, bi se dalo o centralizaciji uprave razpravljati, dasiravno je z znanstvenega in demokratičnega stališča jasno, da je delna decentralizacija uprave dobra in pametna. V naših razmerah pa pomeni centralizacija uprave naravnost upravni polom in nevarnost za edinstveno državo. V kolikor se prenese pokrajinske upravne kompetence na osrednjo vladu, v toliko uprava zastaja in povečava nezadovoljstvo med narodom. Za državno edinstvo je popolnoma zadovoljiva prvotna delitev uprave med deželno vladu in osrednjo vladu v Beogradu. Po našem mnenju je centralna vladu celo preveč pristrigla delokrog deželne vlade na škodo dobre uprave, pa prav nič na korist državnega edinstva.

Velika napaka je bila, da se kompetenca med centralno in pokrajinsko vladu ni črno na belem natančno določila. Vemo sicer, da bi se Pribečevićev absolutizem in njegova bolesta težnja po oktroiranju tudi pred takim sporazumom ne ustavila, pa demokrati ne bi s praznimi frazami ribarili v kalnem in s tem stvari škodovali.

Danes pri deželni vladi za Slovenijo nimamo več poverjenikov. Demokratska politika je ostala sicer še na sredi svojega pota in ni odstranila še poverjeništev, ampak samo poverjenike. Več kakor dva meseca traja pri deželni vladi kriza, ki jo je rodil demokratski pohlep po samovladi, po absolutizmu, tem stalnim spremljevalcem »jugoslovanskega« demokratizma. Demokrati, ki so čisto po nepotrebnem bili sporazum tudi pri deželni vladi, se niso izkazali zmožne, da zgradijo, kar so porušili. To pomeni v izboljšanju državne uprave korak nazaj, kakor se kaže dan za dnem bolj jasno v vseh panogah javne uprave. Poverjeništvu brez poverjenikov jemljejo upravi gibčnost, ki je ne more nadomestiti absolutizem predsednika deželne vlade, ki bi tudi ob največji genijalnosti in delavnosti ne zmožal dela četvorice poverjenikov, temnamaj, ker se uradniški upravitelj poverjeništvu čuti preveč odvisnega in so mu s tem pristrigane peruti. Tako se poverjeništvu pobirokratijo, postanejo popolnoma podrejen organ cen-

trale brez prave iniciative, popolnoma proti duhu in namenu tega državnega organizma. Vpliv ljudstva na vladu mora tako pasti na ničlo. Naravna posledica tega je, da se mora v pokrajinski upravi razpasti korupcija, tembolj, ker je cela uprava v rokah enega samega človeka, ki ni nikomur odgovoren razen centralni vladi, kjer sedé može istega strankarskega prepričanja.

Najlepše pa še pride. Po zadnjih informacijah namerava centralna vladu sedanje stanje pri deželni vladi stabilizirati in namesto poverjenikov nastavi uradniške upravitelje poverjeništev. Upraviteljstvo poverjeništvu za notranje zadeve prevzame, kakor slišimo, dr. Baltič. S tem činom je v bistvu odpravljeno mesto predsednika deželne vlade; predsednik deželne vlade je samo še absolutističen guverner. Ne vemo, če se naša javnost zaveda dalekosežnosti in pogubnosti tega sklepa centralne vlade. To pa vemo, da bo — morda od tega ni daleč — vihar odnesel centralno vladu z vsem, kar je njena kratka pamet rodila. Tak upravni diletantizem se je mogel poroditi le v glavah državnih diletantov!

Občina.

Vsako institucijo, v kateri se izraža javno življenje, so skozi stoletja oblikovali tisoči delavnih rok, vidnih in nevidnih moči. In vendar stoji neizkušeni človek, čegar življenje in izkušnje obsegajo komaj drobec teh stoletij, pred vsemi oblikami javnega življenja, ki ga obdajajo, kot da ne bi bilo nikdar drugače. Nujno je potrebno, da vpraša po vzrokih, da išče korenin, iz katerih so vzrastle razne oblike modernega političnega življenja, potem bo doumel šele njih bistvo in bo ločil mimosoidne postranske momente od trajnih in glavnih.

O cilju in nalogah občine ne bi bili razširjeni tako napačni pojmi, če bi bolj poudarjali, odkod izvira občina. Prvotna oblika občine je bila občinska zadruga, združjenje za skupno obdelovanje zemlje, torej za izključno gospodarsko delovanje. Sčasoma pa se je pod vplivom naraščajoče trgovine in obrti, odločilo od prvotnega skupnega gospodarstva zasebno gospodarstvo; zahteve, ki so jih občani stavili na občino, so se spremenile, šle so v čisto drugo smer. Samostojni gospodarji so zahtevali od nje, da ohrani in izpopolni varstvo, ki ga je prej nudila skupnost vseh občanov, ki so ščitili imetje splošnosti, t. j. tudi svoje imetje. Občini je ostala naloga, skrbeti za varnost osebe, prometa, zdravja in kot eden najjasnejših ostankov stare občine — zadruga je ostala skrb za obubožane obč-

narje. Rezentega je pa občina ohranila del prejšnjega skupnega gospodarstva, ker popolnoma odgovarja njenemu izvoru in bistvu. Ohranila je, pa tudi pomnožila (vsaj v modernih mestih) svoje imetje na zemljiš-čih in podjetjih, ki so bila namenjena v uporabo splošnosti (občinske paše, gozdovi itd.) ali pa taka podjetja, ki jih je upravljala občina v korist splošnosti (plinarne itd.).

Tako je nastal dvojen delokrog občine: 1. Javno skrbstvo, ki je podvrženo določbam javnega prava in občinskega premoženja, ki jo regulira splošno privatno pravo. Da se ta dva kroga medsebojno depolnujeta, kaže občinsko finančno gospodarstvo, kjer se v razmerju med vsemi dohodki in vsem izdatkom izraža, da je občina enoten in nedeljiv pravni subjekt.

Četudi so naloge, ki jih današnji čas nalaga občinam, neprimerno narastle, jedro je ostalo isto: Dvigniti gospodarsko blagostanje občanarjev potom javnega skrbstva in uprave občinskega premoženja. Tega se moramo zavedati. Občina ni premoženjska masa, katere cilj bi bil zbirati čim večji kapital, kot je to cilj sedanjega zasebnega gospodarstva. Ni opravičena kupičiti kapital, ker mora v trenutku, ko ima finančni prebitke, znižati prispevke (davke in doklade) svojih članov, kakor ima pravico, jih zvišati, če ima primanjkljaj.

Stremilnje občinske politike, vplivati na povzdigo gospodarskega blagostanja svojih članov, mora pa iti v socialni smeri. Gledati mora na to, da najširšim ljudskim plastem olajša življenje, tudi če pri tem zvali finančna bremena na rame bolj premožnih slojev. Predvsem v mestih in industrijskih krajih bo imela socialna občinska politika obširno polje in se bo morala pečati s čisto novimi vprašanji. Težka stanovanjska kriza, ki jo spremlja nešteto moralno in fizično kvarnih posledic, je na dnevnem redu. Tudi tu se bo moral udeležiti bolj socialen duh, četudi bi morali morda seči po najbolj radikalnem sredstvu, po omejitvi zasebne lasti na poslopjih. Važna je tudi preskrba prebivalstva s cenimi živili in drugimi potrebščinami. Vojna nas je pritisnila in vsilila občinam aprovizacijo. Ta v bistvu zdrava ustanova, — ki jo je pa avstrijska uprava tako nerodno in pokvarjeno izvedla, ne sme zamreti, nasprotno, izpopolniti jo moramo in razširiti njen delokrog. Ne bi bilo n. pr. mogoče, da bi v Ljubljani sčasoma vzela mestna občina preskrbo z mesom, krompirjem itd. v lastne roke? Ne bi bilo za občanarje, (predvsem za široko ljudsko plast in stalne nameščen-ce) zelo ugodno, če bi obstojala mestna oblačilnica in obuvalnica, kjer bi dobivali blago po nabavnih, najrevnejši sloji morda celo po znižanih cenah? Med vojno je bil

storjen prvi korak po tej poti; treba je iti to pot naprej, dosledno in brez ozira na interese posameznikov, ko gre za splošno dobrobit.

Potem pride še neposredno socialna skrb. Posredovanje za delo je danes vse preveč centralizirano. Naravna celica v velikem državnem organizmu delavskega posredovanja je občina. To težko nalogo bo najbrže tudi morala nositi občina in izpopolniti sedanje pomanjkljivo posredovanje.

Še eno celo skupino ogromnih nalog bo morala prevzeti občina, predvsem industrijska. Komunikacija in izpopolnitev obratov, ki služijo vsem občanarjem, monopol na svetlobne vire, na lokalna prometna sredstva, morda celo na stavbišča, vse to so težka vprašanja, s katerimi se bo morala pečati občina. Za vse to je treba finančnih sredstev. Tu je treba upoštevati, da občina ni časovno omejen premoženjski subjekt, da more njen finančni načrt za desetletja naprej segati. Zato bo treba bolj velikopotezne finančne politike v občini; tudi država bo morala spoznati, da vrši občina nad vse važne naloge v celotnem upravnem organizmu in zato jo bo morala bolj izdatno finančno podpirati pri izvedbi novih nalog, ki jih nalaga novi čas državi.

V času, ko se vrši veliko presnavljanje družbe, ima naše ljudstvo pravico pričakovati, da ne bodo oni, ki bodo po prihodnjih volitvah za občinsko politiko odgovorni, gospodarili z roke v usta, ampak da bodo začeli z velikopoteznim socialnoreformatičnim delom, ki bo ustvarilo najširšim ljudskim plastem boljše življenjske pogoje.

M. Škrjanec:

Naši vojni ujetniki.

Za časa mojega ujetništva na Napolitanskem smo morali brati v nekem rimskem listu: »Tem ljudem (jugoslovanskim ujetnikom) je treba njihove še vedno krepke mišice še pošteno oslabiliti; sicer bi nam bile lahko nevarne.« Lahi režejo čez leto in dan kos za kosom od našega telesa, in mi tega niti ne čutimo ne. Jaz sem dobil vtis, da je naši vladi celo prav, če ti »preostanki stare Avstrije« poginejo na tujem.

Vsak vrtniški se ujetnik namreč skuša, da ga smatrajo naše civilne in vojaške oblasti kot nekako balast. Aprila meseca t. l. sem dosegel pri Deželni vladi v Ljubljani, da je dovolila 5000 kron podpore za vojne ujetnike. 1000 frankov sem takoj poslal na znane naslove. Potem sem zbral naslove, pozival po časopisih za podporo. Tudi javnost je bila gluha za vse to. Pridem drugič k Deželni vladi. »V Beogradu so nam zadržali mošnjo,« se

LISTEK.

Dr. J. Regali:

Lice ljubljanskega mesta.

Trg »Tabor«, centralni kolodvor, vzdig sodnijske palače.

Projektirajo. Projektirajo stvari, ki so izvršljive in take, ki so še v bodočnosti. Zadržati hočejo trg »Tabor«, napraviti nov centralni kolodvor in baje tudi v ljubljansko sodnijsko za eno nadstropje. Koliko in kako bi se s temi projekti izpremenilo lice Ljubljane in če bi se še temeljiteje pokvarilo kot se je že, za to ne gre.

Ljubljana je imela do potresa domačega svojega umetniško in arhitektonsko tradicijo, ne veliko in sijajno, ali za to svojo in pristno. Staro ljubljansko avtohtono meščanstvo imelo je smisel za mestno lice ter je skrbelo za zunanost Ljubljane, ki je bila zlasti v 18. stoletju znatno prometno in s tem tudi kulturno središče, seveda tudi središče slovenskega naroda, čeprav na zunaj ni prevladoval naš jezik. Bistvo pa je bilo naše, slovensko. Z ljubljano in z umetniškim smislom prilagodili so smoterno v stari Ljubljani ulice naravnih legi terena, jih speljali v mehkih, zakroženih linijah ob naravnih oblikah gradu in struge Ljubljanice. Opazovati je tre-

ba le Mestni in Stari trg, Florijansko, Gosposko in druge ulice. Trge so obrnili tako, da si jih z grajskega stolpa lahko pregledal kot na dlani; vsi (Turjaški, Dvorni, Kongresni, Nemški, sedaj Valvazorjev, Šentjakovski in Marijin trg) so obrnjeni in odprti proti eni točki, kajti čuvaj na gradu je moral paziti na mesto in trgi so najživahnejša mestna zbirališča. Nekdanji meščani so vtisnili pročeljem hiš karakter, ozaljšali so jih z značilnimi portali, ki dajo stavbi lastno noto, mestu pa začel tek tradicije. In kaj je mesto brez tradicije: kasarna, zidovje brez poezije, brez intimnosti! Pogledati je treba le nekatere hiše po Starem in Mestnem trgu, nekatere stavbe Pred škofijo (škofov dvorec sam in pa semenišče v bližini) ter v Gosposki ulici itd. Za časa prve »Academiae operosorum« dobila je Ljubljana obilico stavb prave umetniške vrednosti, ki jih poznejši stoletji nista dosegli. Zgrajene so bile stolna, frančiškanska, nunska in križanska cerkev, zgrajen je bil rotovž. Te monumentalne stavbe dosegle so nekak višek v ljubljanski arhitekturi, dale so mestu oni značaj plemenite umetniške dobe, kolikor ga je ostalo tudi še po potresu.

V preteklih časih gradili in skrbeli so za Ljubljano ljubljancem, domačini za svoj dom, ki je imel zanje poseben čar relikvijske in je bil njih ponos. Smoterno in naravno, s čutom lepote so uredili Ljubljano.

Naš znameniti arhitekt. Ljubljancem.

prof. Jože Plečnik, izrazil se je dr. I. Prijatelj: »Slovenci smo sosedje dežel, kjer je bila umetnost takorekoč vedno doma — Italije. To se je v prejšnjih dobah našega kulturnega življenja tudi čutilo in videlo. V preteklosti smo imeli umetnost, ki je razodevala bližino Italije, a ob enem tudi našo umetniško vsebino. Res je, da smo dobivali nekatere umetnike naravnost iz Italije, a to, kar so pri nas delali, je bilo samo po formi italijansko; v tem, kar se imenuje notranji nerv umetnosti, so se ti ljudje nehotne prilagodili nam, ter so ustvarjali tako samo pri nas, a doma drugače. Naša Ljubljana je polna dokumentov pristno slovenske umetnosti in jaz grem vsako leto nekočkrat dol, da se osvežim v svojem slovenskem okusu. Pred dobrim tednom sem bil zopet v Ljubljani in se naslajal na nekaterih tamkajšnjih mostovih ob krasni arhitekturi ljubljaničinskih perspektiv. Mi imamo umetnost, krepko slovensko umetnost in polno plemenite sorazmernosti, ki nam jo je dala bližina Italije. A vsa ta naša umetnost je nastala takrat, ko se je izvajala nezavestno iz edine ljubezni okrasitvi nekaj svojega, ljubega (Naši zapiski: Prešernov spomenik, I, 1905).

Potres je bil dvojna škoda za Ljubljano, ne samo materijalna, tudi estetična. Izginilo je mnogo starega, napravilo pa se je mnogo novega brez vrednosti in smisla. Tuji so vdrli v Ljubljano že tedaj, imeli niso čuta za tradicijo in karakter mesta,

niso imeli ne sposobnosti, ne ljubezni do stvari, šušmarili so, gradili so po šabloni in z ravnilom stavbe in ulice. Ljubljano pa so pravzaprav podirali. Regulirali so, zgrešili pa so gorile, iz katerega bi morali pričeti. Navlekli so navlako, razmetali so jo, a kar je ostalo od stare, prave Ljubljane, rešilo se je samo od sebe; nove »Ljubljane« ni bilo, ker ta bi mogla nastati le iz stare, iz njene domačnosti in njene značaja.

Središče mest so trgi, so bila nekdanj in so še vedno. Pravih trgov v italijanskem smislu, res da tudi nekdanja Ljubljana ni imela odveč, sedaj jih je še manj. Po regulaciji se je napravilo nekaj novih odprtih prostorov, po njih so nasadili ali naj bi še nasadili parke. Park nima več arhitekture, potreben pa je v večjem mestu že iz sanitarnih ozirov ter je naposled tudi iz estetičnega stališča hvale vreden. Kdor hoče uničiti že obstoječe ali že pripravljene parke, ki so nastali prvih še z znatnimi stroški, je škralavec mesta, je ruši in podira! Trg »Tabor« bi imel biti »trg« ali pravzaprav park za skoro četrtino Ljubljane, za šentpeterski, kolodvorski in vodmatski del, torej že danes morda za kakih 15 ali več tisoč prebivalcev. Edini trg je to v severozahodnem delu Ljubljane, kjer stanejo »mali« ljudje, katerih otroci in mladi ne morejo hoditi v ti-volske parke. Kakšen vtis bi napravilo mesto s 15.000 prebivalci (torej dvakrat večje kot Celje), če bi ne imelo nobenega

mi je odgovorilo! Sedaj sem dobro vedel, pri čem da smo. Deputacija Slovenskega Rdečega križa je ugledila s svojim posredovanjem pri antantni komisiji (zlasti pri laški delegaciji) pot dopisovanju med ujetniki in svojci.

Na Velikonočni ponedeljek sem pri Sv. Jurju pri Grosupljem v pridigi priporočal uhoje vojne ujetnike, in župljani so darovali 350 K. Moji župljani na Raki so na Božič zbrali 400 K.

Ujetniki se bodo vrnilo razcapani, bolni, nepreskrbljeni za prihodnost. Oficijska javnost za nje nima srca.

Vsa krščanska in človečanska društva naj se ganejo in pripravljajo sprejem. Ujetniki starega ljubljanskega polka bodo prihajali precej skupno. Ta polk ob preobratu ni delal svoji novi domovini sramote! Brez ajene pomoči — saj je ona nanj popolnoma pozabila in mu niti poziva ni poslala, naj pride domov — se je otresele tujega jarma in nastopal skozi šest tedno kot »jugoslovanski polk«, in je na tuji zemlji v Rivi s svojim nastopom delal čast svoji novi domovini Jugoslaviji. Jako važno je, kdo bo odposlan v tisto komisijo, ki se ima brigati za prevoz ujetnikov. Jako nevarno je, da ne kakšni bivši stari avstrijski generalštablarji, kateri so ob preobratu služili daleč za fronto in so o pravem času odnesli pete. Zahtevamo: V to komisijo spadajo možje, ki so bili sami vojni ujetniki in zato poznajo vse laške manire.

Država SHS.

Pribičević — Tomljanović — Žerjav preganjajo uradništvo.

LDU Zagreb, 9. jan. (Službeno.) Aretacija dr. Viktorja Benkovića s petorico uradnikov se je izvršila radi kriminalnih pregreškov proti državi. Po razpustu zveze javnih nameštencev je dr. Benković organiziral, seveda tajno, udruženje proti redbam državne oblasti in je priredil v Zagrebu več tajnih sestankov. V pokrajinska mesta, tudi v Slovenijo, so odšli v ime tega udruženja posebni odposlanci, med njimi tudi dr. Benković. Potek preiskave ne dopušta, da bi o tem več govorili. Vest »Hrvata«, da je predsednik deželne vlade za Slovenijo, dr. Žerjav, nastopil proti postopanju zemaljske vlade v Zagrebu odonosno bana, ne odgovarja resnici. Predsednik deželne vlade za Slovenijo ter ban in minister za notranje posle so v tem vprašanju enega in istega naziranja.

Nova revija.

LDU Sarajevo, 8. jan. Čez nekaj časa začne tukaj izhajati mesečna revija za kulturo, politiko in gospodarstvo v nemškem, deloma tudi v francoskem jeziku. Revija se bo imenovala »Sava«. Izdajal jo bo Josip Fran Knaflič, ki bo med drugim priobčeval tudi svoje spomine iz let 1908 do 1918. G. Knaflič je bil v tej dobi predstojnik avstrijskega presbiroja bosanske vlade in je imel vpogled v razne važne akte. Javnost pričakuje izdanje teh spominov z veliko napetostjo.

Razna poročila.

Žalostni pojavi med češko duhovščino.

LDU Praga, 8. jan. (ČTU.) Na današnjem posvetovanju reformirane češke duhovščine so z veliko večino sklenili odcepiti češke duhovščine od rimske cerkve in ustanovitev lastne češke narodne cerkve.

Predsedniške volitve na Francoskem.

LDU Pariz, 9. januarja. (DKU) V Versaillesu se pridno pripravlja kon-

gres, ki ima voliti novega predsednika republike. Skoraj gotovo je, da bo izvoljen Clemenceau. V soboto se vrše senatne volitve. Drugi terek bodo ministristva pod predstvom Poincaréja določila osnovo novega proračuna in novih davkov. Od novih davkov se pričakuje prirastek sedmih milijard za proračun.

Mirovne pogodbe za Madžarsko.

LDU Pariz, 8. januarja. (DKU) Kakor se govori v političnih krogih, se izroči mirovna pogodba madžarski delegaciji šele čez nekaj časa. Razen poveritve pooblastil, ki še ni izvršena, je še rešiti vrsto vprašanj, zlasti ona, ki se tičejo obnovitve. Obnovitvena komisija je zaposlena še vedno s formuliranjem. Po izročitvi mirovne pogodbe se bo dovolil madžarski delegaciji rok za odgovor, kakor poprej delegacijam drugih držav, s katerimi se je sklenil mir. Rok za odgovor bo precej kratek, vendar pa se bo grofu Apponyju dovolilo, da se med tem časom vrne v Budimpešto in da tam sestavi odgovor.

LDU Budimpešta, 9. januarja. (DKU) Ogrski dopisni urad javlja: Hkrati z madžarsko mirovno delegacijo odposlani poročevalci ogrskega dopisnega urada javlja iz Pariza od 7. t. m. Posebni vlak z madžarsko mirovno delegacijo je došel v Pariz v sredo ob 9. uri dopoldne.

Rumunija in ententa.

LDU Berlin, 9. januarja. (ČTU) Ententna nota, na katero mora Rumunija odgovoriti do danes, je zadnja beseda vrhovnega sveta. Ako Rumunija, kakor na prejšnje note ne bi odgovorila, se bodo z njo prekinili vsi odnosi.

Proti anarhistom v Ameriki.

LDU Washington, 9. januarja. (DKU — Brezlično.) Justični departement je dosedaj ugotovil 46.000 anarhistov, katerih imena pa bodo objavljena šele potem, ko bo zakonodajna oblast izdala zakon, ki je potreben za njih kaznovanje. Po vladnem predlogu se bodo kaznovali anarhistične zarote z dvajset leti prisilne delavnice, oziroma smrtjo, ako se je ustaja ali veleizdaja resnično izvršila.

Kriza v italijanski vladi.

LDU Milan, 8. januarja. (DKU) »Epoca« zagotavlja, da ni več daleč odstop petih ministrov sedanjega kabineta. Ko se Nitti vrne iz Pariza, bo moral kabinet popolnoma prenoviti. Sam pa obdrži ministrsko predsedstvo.

Pomoč Avstriji.

LDU Pariz, 8. januarja. (DKU) Vseled sklepa vrhovnega sveta, naj dovoli vse za oskrbovanje Avstrije z živili potrebne kredite izključno Amerika, je avstrijska komisija v Parizu z vso tehtnostjo apelirala na ameriško ljudstvo in na njegovega zastopnika, na vladno. Potom okrožnic ameriškega časopisja se slika beda v Avstriji, onemogočenja dela, muke mater in otrok in neznosna lakota in se pozivajo vsi kulturni narodi, da se tej bedi, kakor je ne pozna zgodovina, odmore. Avstrijski pooblaščenec je danes posetil ameriškega veleposlanika, mu pojasnil stanje v Avstriji in mu izročil kratko spomenico. Na podlagi številčnih dokazov sta prišla reparacijska komisija in vrhovni svet do sklepa, da se more Avstrija rešiti le, ako se ji dovoli kredit za nabavo živil. Ameriški velepo-

slanik Wallace je izvajanja avstrijskega pooblaščenca s toplim sočutjem poslušal in obljubil, da pošlje spomenico brzojavno v Washington.

LDU Dunaj, 9. januarja. (ČTU) Prihranjenjalni urad naznanja, da dosepe iz Trsta na Dunaj sredi januarja 10.000 ton ameriške moke za Avstrijo.

Voliki primanjkljaj na Nižjeavstrijskem.

LDU Dunaj, 9. januarja. (ČTU) Proračun Nižjeavstrijske izkazuje primanjkljaj 151 milijonov. Po mnenju deželnega poslanca Müllerja se bo v letu 1920 zvišal primanjkljaj na 370 milijonov.

Boljševiki zasedli Odeso.

LDU Bukarešta, 9. januarja. (DKU) Rumunski dopisni urad Dacia poroča: Iz Ukrajine preko Jaša dospeli potniki potrjujejo vest, da so boljševiki zavzeli Odeso.

Politične novice.

— Slovenska kmečka zveza za Prekmurje se je ustanovila dne 5. januarja. Na ustanovnem shodu sta govorila poslanec dr. Hohnjec in Vl. Pušenjak. Neki Strekelj, ki ga je vlada nastavila za nadzornika za agrarno reformo na Prekmurjskem, je zaklical slavo Samostojni in mogočni zbor prekmurskega ljudstva mu je odgovoril: Ven z njim! Organizacija prekmurske K. Z. se razteza čez celo Prekmurje.

— Štajerski listi Slovenske Ljudske Stranke, Mariborska »Straža« bo izhajala od 1. februarja naprej namesto dvakrat, po trikrat na teden. Naročnina 50 K na leto. List je sedaj izborna urejevan. Proti »Slov. Gospodariju«, glasilo štaj. »Kmečke Zveze« so razvili liberalni samostojneži divjo gonjo. A kljub temu, da znaša naročnina za ta list 24 K na leto, vendar število naročnikov dan za dnevom narašča.

— Nečedna politična borba. Glasilo g. Ribnikarja in drugih liberalnih mladincev »Domovina« sicer nikdar ni stalo na stališču, da je tudi proti nasprotniku treba vselej nastopati z resnico in dostojnostjo. Vendar smo pričakovali, da se bo njegova pisava znatno poboljšala, odkar se je »Domovina« preselila iz Narodne tiskarne v Delniško (prej Bambergovo) tiskarno ter postala službeni organ mladinske struje. V številki 2. imenovanega lista pa zopet kar mgolji hudih neresnic in nepoštenih trditve. Resnici v obraz bje trditve, da se je »vinčki davek na štajerskem uvedel in zakrivil po pristaših tiste stranke, ki danes zaradi njega napada demokratsko vlado«. Samo pristaši Kmetске zveze so vodili boj proti vinskemu davku, a demokratska stranka je molčala. Vinskega davka ni upeljal dr. Ninčič, kateremu bi sicer tudi dr. Kramer lahko rekel odrešilno besedo, ampak ga je hotel upeljati finančni delegat v Ljubljani, koji nakani so takoj v ime naše stranke protestirali dr. Verstovšek v Ljubljani in prof. Veserjak v Belgradu. Toliko o vinskem davku, o katerem izjavlja »Domovina« v isti sapi, da hoče njena »vlada« uvesti bolj pravičen davek, vsled česar je započela z načrtom, kako bi se napravil za vso Slovenijo enoten užitinski davek na vino in meso. Gorje kmetu in delavcu! Demokratje bodo upeljali torej ne samo na štajerskem, ampak po celi Sloveniji davek na vino, in ne samo na vino, temveč tudi na meso. Hvala za neveselo vest! Da se tudi v tej številki Ribnikar vsaja v dr. Korošca, ni nič nepričakovane, kajti dr. Korošec je

zanj rdeči robec, odkar je propal pri ministrski kandidaturi. Sicer ne pove nič novega, ampak pogreva stare neresnice, da je na primer Korošec naročil neužitni fižol iz Amerike in za več milijonov frankov stenzikov, kravat itd. tudi iz Amerike. Naš list je obe stvari že neštetokrat pojasnil, da je fižol bil naročen že od srbske vlade na Krfu za Srbijo in da je Korošec kupil za več milijonov frankov masti, podplatov, čevljev in manufakturnega blaga in da je bilo kravati in mila zraven le za nekaj tisoč, ker se je morala cela ladja kupiti in se ni dalo izbrati kakor pri branjcu. Sicer pa ponovno pribijemo, da smo za Korošceve dobe imeli dovolj in mnogokrat cenejših živil na razpolago, kakor danes, in da je Korošec že na spomlad skrbel za obleko, dočim demokratsko-socialistična vlada še niti sedaj o tem resno ne premišluje.

— »Deželno mesto za klavno živino« hoče mladinsko glasilo »Domovina« izrabljati proti nam. Izjavljamo, da sedanja S. L. S. ni imela z »deželnim mestom« prav nobenega stika, in da možje, ki so tam imeli odločilno besedo, ali niso več v politiki ali pa so v stranki liberalnih samostojnežev.

— Dragoceno priznanje. Liberalni mladinci pišejo v »Domovini« št. 2., str. 3: »Kolikor je znano, so Francozi in Čehi morča najpametnejši narod na svetu. Ker smo ostali daleč za njimi, je le dokaz, da smo mi (mladini?) po duhu in samostojnosti manj razviti kot oni.« Vsak pozna s. mega sebe najbolje.

— Branitelj krona. V vodstvo Narodne banke v Belgradu, ki bo zamenjavala denar, je prišel tudi načelnik Jugoslovanske demokratske stranke dr. Kukovec. V njem bodo imeli posestniki krona slabega branitelja. Mož je izdal brošuro »Vprašanje avstrijske denarne veljave«, v kateri zagovarja znižanje vrednosti krona. Na primer na strani 37.: »Če pa vzamemo kot gotovo dejstvo, da je padla kupna moč krona na eno desetinko, tedaj bi bilo naravno, da bi se znižala nominalna vrednost krona zakonitim putem na eno desetinko.« Dr. Kukovec zagovarja razmerje 1:10, kar bi pomenilo velikansko katastrofo za zemlje, v katerih kroži krona.

— Natolcevalcem v »Napreju«. Z ozlrom na dopis v št. 270. lista »Naprej« si podpisani usojam to-le javnosti pojasniti: 1. Kot načelnik aprovizacijskega odseka v Strugah moram z nova resnici na ljubo ugotoviti, da smo k nam dobili preteklo leto precej ameriške moke, petroleja in masti in vse v najboljšem stanju, in nepokvarjeno. — 2. Ravno tako ugotavljam, in pribijem, da smo imeli za časa ministrovanja dr. Korošca ne samo dovolj, ampak tudi prvovrstnih živil, zdaj pa vsega primanjkuje, ne moka, ne soli ni v predalu. Kaj bi bilo sedaj v dolgih zimskih nočeh, da nismo takrat dobili ameriškega petroleja? — Prosim gg. pri »Napreju«: To so neizpodbitna dejstva, ki se ne dajo utajiti, ker jih je ljudstvo samo doživelo, in je vsled tega tudi ogorčeno zavrnilo tukajšnjo posestnika Franceta Hočevarja iz Bolonče vasi, ki je povsem neopravičeno na javnem shodu grdil dr. Korošca, ki je vendar toliko dobrega storil za ljudstvo in njega prehrano. Zato bi mu pač svetovali, naj v prihodnje vendar več ne hodi s takimi gorostasnimi lažmi pred ljudstvo, da se mu kaj hujskega ne prigodi. A. Pogorelec, Struge, p. Dobropolje.

— Samostojni denuncirajo. Prvobornitelj za obmejno slovenstvo urednik Slov. Gospodarja in tajnik Kmečke zveze Fr. Žebot je na shodu v št. Petru niže Maribora dne 7. decembra 1920 govoril o po-

trga in parka? Kakšen kretin bi moral biti, da bi zamislil taki načrt? Trg ali park znači oddih za pešca, ki pride po ozki ulici, daje priliko za dekoracijo, ki napravi mesto prikopno ter paralizira monotono dolgih, enakomernih linij modernih cest. Daje priliko za dekoracijo mesta s spomeniki, vodometi, pa tudi za zgradbo monumentalnih stavb, katerih fasade zahtevajo večjo distanco, da pridejo do veljave, sam po sebi s svojo prostornostjo in obsežnostjo, daje okolici nekaki razmah. Severovzhodni del Ljubljane pa se bo še razvil, ker je tudi tu še mnogo stavbnih prostorov, ob progi južne železnice bodo nastale še nove tovarne, povrh pa mislijo postaviti na periferiji tega dela mesta nov kolodvor. Menda je v zvezi s tem projektom zazidava trga Tabor? Potem naj se zabijejo še ulice po Vodmatu, da pride misel do konsekvence. Tako se bo »dala zveza mesta z osebnim kolodvorom in arhitektonsko dovršen način tako izvesti, da bi bila v kras mesta Ljubljane,« kakor pravi poročilo pododseka za preložitve ljubljanskih kolodvorov o projektu na Martinovih cest. Trdijo, da bodo zazidali le en del »Taborja«. Vsak trg in park mora imeti obliko in simetrijo. Če se zazida vzhodni del »Taborja« s telovadnico in ograjo, bo ubit zapadni del; »Tabor« preneha biti trg in postane zakotje, je, kakor bi suknji odtrgal desno stran z rokavom ali zabil polovico okna z deskami. Na

»Tabor« spada le kak spomenik ali vodomet. Zakaj se ne postavi na Marijin trg ali pa na Mestni trg kot pendant Robbovemu vodnjaku shramba za požarno orodje? (Konec prih.)

Mateo Falcone.

Prosper Mérimée. — M. J.

(Konec.)

Šele čez kakih deset minut je začel Mateo govoriti. Deček se je s plašnim pogledom oziral zdaj na mater, zdaj na očeta, ki ga je, naslonjen na svojo puško, motril z največjo razkačenostjo.

»Lepo si začel!« je rekel Mateo z navidez mrimim glasom, ki bi se pa vsakdo, ki je moža poznal, pred njim stresel.

»Oče!« je kričnil deček in oči so se mu zasolile; hotel se je vreči na kolena. Toda Mateo je zakričal nad njim: »Proč od mene!« In deček je zaplakal in nepremično obstal par korakov od očeta. Tedaj se je približala Giuseppa. Zagledala je veržico od ure, ki je visela Fortunatu ob srajci.

»Kdo ti je dal to uro?« ga je vprašala s strogim glasom.

»Moj bratranec, nadesetnik.«

Falcone je uro pograbil in jo z vso silo vrgel na skalovje, da se je razbila na tisoče koscev.

»Žena,« je rekel, »tvoj sin je in prvi tega rodu, ki je izdajalec.«

Fortunatovo ihtenje in plakanje se je podvojilo in Falcone je nanj še vedno upiral svoje risje oči. Slednjič je udaril po zemlji s kopitom puške, ki jo je vrgel na ramo, se nameril v goščavo in poklical Fortunata, naj mu sledi. Deček ga je ubogal. V tem hipu je prišla Giuseppa k Mateju in ga prišla za roko. »Tvoj sin je!« je zaprosila s tresočim se glasom in uprla svoje črne oči na svojega moža, ko da hoče iz njegovega obraza razbrati pretajne dogodke v njegovi duši.

»Pusti me!« jo je Mateo prekinil, »jaz sem njegov oče.«

Giuseppa je objela svojega otroka in se je jokajoča vrnila v hišo. Tam se je vrgla na kolena pred podobo Matere Božje in začela strastno moliti. Falcone pa je prehodil kakih dvesto korakov po poti in se ustavil v majhni kotlinici. S puškinim kopitom je otipal zemljo, ki se mu je zazdel dovolj mehka in priprava za izkopanje jame. Kraj se mu je zdel kakor našel za njegovo namero.

»Fortunato, pojdi k tej skali.«

Deček je storil, kar mu je zapovedal oče in je pokleknil.

»Moli!«

»Oče, oče, ne usmrtite me!«

»Moli!« je ponovil Mateo s strašnim glasom.

Deček se drhte in ihtje šepetal. Oče,

naš in Vero. Oče je s kreplkim glasom odgovoril po vsaki molitvi Amen.

»Ali je to vse, kar znaš?«

»Oče, znam tudi češčeno Marijo in litanije, ki me jih naučila moja teta.«

»Jako dolge so, pa vseeno.«

Deček je odmolil litanije z ubitim glasom.

»Si končal?«

»O, oče, oče, odpustite! Odpustite! Nikdar več ne storim kaj takega! Oh, tako bom prosil bratranca korporala, da se bo usmilil Gianetta!«

Se je govoril; Mateo pa je pristavil puško k licu, rekoč: »Bog ti odpusti!«

Deček je napravil še slednji obupen poizkus, da bi se vrgel očetu pred kolena in jih objel; toda že ni imel več časa, Mateo je izprožil in Fortunat je padel mrtev na tla.

Ne da bi se ozrl na truplo, se je Mateo obrnil na pot proti domu po lopato, da bi zakopal mrliča. Komaj je šel par korakov, ko je srečal Giuseppa, ki je priletela vsa preplašena od puškinega strela.

»Kaj si storil?« je kričnila.

»Kar zahteva pravica!«

»Kje je on?«

»V dolinici. Grem ga zakopat. Umrl je kot kristian. Dal bom, da se bo zani brala maša. Naroči mojemu svaku, naj pride jutri k nam.«

nesrečni davčni, carinski in valutni politiki sedanje vlade. Ker je shod sklicala Samostojna, je bil navzoč tudi njen »govornik«, neki Žnuderl od Sv. Jakoba s 3-4 pristaji. Ta človek je Žebota ovadil deželni vladi v Ljubljani, češ, da hujška proti državi. Navedel je v ovadbi same nerisnične podatke in zahteval, naj se Žebota strogo kaznuje. Faktično so samostojneži razbojnali po Slovenskih gorah: Žebot je zaprt za 3 mesece. To vest so samostojneži najprvo importirali med ljubovske švabe severno od Maribora. Ti so veselja vriskali in pijančevali na konto Žebotove aretacije, ker smatrajo Žebota že izza njegovega delovanja v št. lju za svojega »Erzfeinda«. Taki prijatelji kmetijskih interesov in taki narodnjaki so liberalni samostojneži. Žebot je odločno in pravični podlagi branil kmetijske koristi, a samostojneži zahtevajo, naj se zapre.

Občinske volitve. »Slov. Narod« poroča, da se bodo volitve v občinske zastopke vršile tekom meseca februarja. Opozorjamo zastopnike, da se takoj začnejo pripravljati na volitve, da naj v vsaki občini sestavijo občinske volilne odbore in na sestankih poučujejo naše somišljenike. Predvsem je treba zaenkrat paziti na volilne imenike!

Ne zavijajte oči in — stvar! Tako kaže »Slovenski Narod« gospodom okoli »Slovenca«, očita stranki dr. Korošca, da je vseučilišni fond zapravila in da je bil telegram dr. Korošca samo agitacijsko sredstvo za stranko, ne pa prava skrb za vseučilišča. Gospodje okoli »Slov. Naroda« se brez dvoma zavedajo nelojalnega in nerisničnega očitavanja, da je — stranka dr. Korošca vseučiliški fond zapravila. Da smo se odvedli v skupnih zadevah skupno postopati, ni aša krivda, temmanj ko je za vsako skupno postopanje vseh strank treba najprej videti tudi pri vseh strankah dobre volje; v zadevi slovenskega vseučilišča pa smo po daljšem čakanju in molčanju zaman iskali znakov kakšnega interesa na demokratski strani. Objava pisma Janžeta Novaka je naš sum samo potrdila, tembolj ker poznamo tesno duševno vez zastopnika J. D. S. z ministrom Marinkovičem in Marinkovičeve nazore o slovenskem vseučilišču. Še-le v današnji številki je »Narod« indirektno namignil, da bi bila J. D. S. pripravljena za skupen nastop, kar vzamemo lojalno na znanje in nič ne dvomimo, da bo dr. Korošec te izjave kljub njeni nelojalnosti vesel.

Samostojne nerisnice. »Kmetijski list« prinaša o obnem zboru »Kmetijske družbe« poročilo, ki je klasičen dokaz, kako nizko stoji pri »samostojnih« resničoljubje, objektivnost in osebno spoštovanje do pristavev drugih strank. V bistvenih točkah zlagano poročilo se dvigne do trditve, da je večina duhovnikov glasovala za kandidata samostojne kmečke, Pirca, v isti sapi zagotavlja pa, da so naši delegati dobili navodilo: Vsi morate tako glasovati, kot bomo rekli mi duhovniki. Razložite nam, kako da je g. Pirc kljub temu v taki manjšini? Poročilo doseže svoj višek v osebnem napadu na našega poročevalca in zaključuje s psovko. Popolnoma razumljivo. Vsak da pač samo to, kar ima!

Štajerski somišljeniki častitajol Dobili smo veliko število dopisov štajerskih slovenskih kmetov in organizacij, ki častitajo slovenskim kmetom na Kranjskem, da so se pri obnem zboru Slov. kmetijske družbe tako vro in neupogljivo držali. Slovenske obmejne kmetje nam kličejo: Le držite se! Mi smo z vami! Z izdajicami slovenskih kmečkih interesov, to je z združenimi samostojneži in liberalci, prav nobenega kompromisa! Ven z zgargarji, ven z grobokopi kmečke sloge!

Poraz Samostojne kmetijske stranke v Dravski dolini. Pametni in razsodni ljudje na Štajerskem nikjer ne marajo liberalne Samostojne kmetijske stranke. Nešteto porazov je že doživela ta lažikmetijska stranka. Dobje, Šmartin pri Vurbergu, št. lju v Sl. gor., št. Peter nize Maribora, Dobrna, Šmiklavž pri Hočah in več takih krajev je na Slov. Štajerju, kjer so morali »samostojneži« pobrati svoja sila in kopita. Dne 6. januarja je Samostojna napovedala shod v Selnici ob Dravi. Shod se je vršil v šoli, dasiravno je Kmečki Zvezi zborovanje v šoli vedano. Govoriti je prišel g. Drogenik iz št. Jurja ob j. ž. Spremljali so ga limbuški gostilničar Feliks Robič (sin poslanka Kmečke Zveze in slov. dež. odbornika Robiča) iz Limbuša, trgovci in vojni dobickarji Viktor in Fric Glaser, Miha Sernc, Karel Lingelj in drugi iz Ruš. Shodu je predsedoval bivši hud nemškutar Schunko, ki se je ob prevratu zavzemal z vso silo za Nemško Avstrijo. Tudi drugi funkcionarji so bili sami nekdanji štajercijanci. Drogenik je klobasaril o vseh mogućih rečeh, le o kmečkih in ljudskih zadevah je pozabil govoriti. Naši kmečki mladeniči in moške so mu krepko odgovarjali in mu povedali ob splošnem odobravanju take, da je postal kar zelen od jeze. Limbuški Robič je vpil: Kaplani nam ne bodo komandirali! Lesotrežec Ilgo iz Fale je hotel navzočega g. Baznika prijeti, a že so krepke pesti zavednih kmečkih

fantov pokazale, kje je sveži zrak. Kmečki sin Urbas je vprašal liberalne Rušance in Limbužance, kako se kaj počutijo v družbi nemškutarskih samostojnežev, ki so l. 1914 narodne Rušane kot črni ovaduh ovajali in jim pripomogli do graške ječe. Liberalci so namreč tako zakrknjeni v boju proti lastnim bratom — Slovencem, da se danes bratijo z najhujšimi narodnimi odpadniki. Taka je narodnost podravskih liberalnih nadnarodnjakov! V lepi bratski ljubezni so se strnili vsi: liberalci, nemškutarji in socialni demokratje. A ta divji zakon ne bo imel sreče. Ogromna večina ljudstva je z nami.

Tudi »nadzornik«. Neki Konrad Žnuderl, agitator Samostojne kmetijske stranke v Slov. gorah, bivši poročevalec ptujskega »Štajerca«, se izdaja v mariborski okolici za »nadzornika za agrarno reformo«. Po svojem stanu je mož brezposeln — »šofar« (podoskrbnik). Svoj čas je služboval na grajščini grofice Festetics pri Vinici na Hrvaškem. Njegova slava gre torej preko slovenskih mej. In vlada je tega človeka postavila za nadzornika za agrarno reformo.

Proti Masaryku. Znani pesnik in publicist Viktor Dyk je v »Narodnih Listih« ostro napadel predsednika republike Masaryka. Očita mu germanofilstvo, ker Masaryk ne preneha javno in zasebno svetovati, da stopijo Čehi v prijateljske stike z Nemci. — Predsednik Masaryk je eden izmed redkih čeških politikov, ki trezno presoja državni položaj in vedo, da z brutalno silo ni mogoče udušiti treh milijonov visokokulturnih in gospodarsko močnih Nemcev v državi. Ali bo mogel vzdržati v boju proti narodnemu šovinizmu — to je drugo vprašanje. Najbrže je ta strelica, ki je priletela iz vrst kapitalistične stranke na narodnega ljubljence samo masčevanje zato, ker se je Masaryk v svojem nedavnem govoru odločno zavzel za socializacijo.

Dnevne novice.

Tovariši, koroški prostovoljci! Ustanoviti hočemo organizacijo prostovoljcev! Organizacijo bi tvorili vsi oni, ki so od prevrata do mobilizacije 11. januarja 1919 prostovoljno pohiteli na koroško fronto in se udeležili bojev za osvobodjenje Koroške. Posebno vabimo vse prostovoljce koroške Slovence in vse one fante, ki so se v skupinah majorja Lavriča, kapetanov Martinčiča in Kneza, ter nadporočnika Malgaja borili za Koroško. Namen organizacije je: 1. Hočemo stopiti v zvezo z Društvom jugoslovanskih dobrovoljcev; 2. hočemo s primerno odločnostjo povedati nekaterim krogom, da nikakor ne zaslužimo omalovaževanja, s katerim ravnaajo z nami. (Koroški Slovenci, ki so se borili za jugoslovansko Koroško, ne dobe niti dela.) Priglasil s podatki in potrdilom dveh tovarišev (enega častnika in enega nečastnika) naj se odpošiljajo na naslov: Lojze Ude, stud. iur., Poljanska cesta 81, Ljubljana. Prosimo za predloge in sodelovanje vseh prizadetih. Ko se nas nabere več, izroči začasni odbor, izvoljen za sedaj samo iz tržičkih in okoliških prostovoljcev, vodstvo z veseljem spretnostim in uglednejšim tovarišem. To se zgodi na prvem sestanku. Zdravo! — Začasni odbor: Lojze Ude, stud. iur., predsednik. — Anton Ahačič, delavec, podpredsednik. — Joža Šter, stud. phil., tajnik.

Mekine. Neizprosna smrt si je dne 2. jan. t. l. izbrala gospo Gabrijelo Primožič, roj. Pirc, soprogo mekinjskega g. nadučitelja kot žrtev materinskega poklica ter ji vzela mlado, upolno življenje. Blago pokojnico je vse spoštovalo radi njene izredno skromnega in mirnega značaja; pričal je o tem tudi veličasten pogreb, pri katerem je mnogosteven moški zbor zapel tri žalostinke. Izobr. društvo je izgubilo z njo vneto članico in požrtvovalno pevko. N. v m. p. Veselospoštovanima rodbinama Primožič in Pirc naše iskreno sožalje!

Vrhnika. Na praznik 6. januarja je bil na Vrhniki jako dobro obiskan delavski shod. Društvena dvorana je bila polna občinstva. Govoril je gosp. Ivan Gostinčar. Natančno je narisal žalostno stanje nižjih slojev in še hujšo bodočnost, ako bodo vladaali naši nasprotniki. Pozival je ljudstvo, naj se krepko združijo — delavci v Jugoslovanski Strokovni Zvezi in kmetje v Kmetijskih Zvezah — in ob volitvah pometejo s pijavkami in tlačitelji naroda. Sledilo je odločno odobrovanje. Tako je! Tukajšnje »Kmetijsko društvo« se je preselovalo v nabavno zadrugo, za katero vlada med ljudstvom veliko zanimanje.

V italijanskem vojnem ujetništvu umrli ujetniki. »Slovenski Rdeči križ« v Ljubljani javlja: V italijanskem vojnem ujetništvu v Distaccamento prigionieri di guerra, Gualdo Cattaneo, Prov. Perugia, so umrli: Majšler Ivan, pešec, roj. 8. dec. 1900, Videš, Štajersko, umrl 15. febr. 1919; Najbrž Ant., pešec, roj. 23. maja 1896, Riegersdorf, Kranjsko, umrl 9. februarja 1919; Sinčnik

Pavel, pešec, roj. 16. aprila 1894, Doberlavs, Koroško, umrl 31. jan. 1919; Skitek Jakob, pešec, roj. 5. julija 1892, Libeliče, umrl 19. apr. 1919; Kreger Ivan, pešec, roj. 5. okt. 1877, Bistrica, Kranjsko, umrl 3. apr. 1919; Matko Albin, pešec, roj. ? 1897, pristojnost neznana, umrl 14. marca 1919; Juh Franc, pešec, roj. 1. apr. 1898, Pilštajn, Štajersko, umrl 6. avgusta 1919; Lederer Ivan, pešec, roj. 20. dec. 1875, Maribor, Štajersko, umrl 16. febr. 1919; Marinič Janez, pešec, roj. 8. nov. 1885, Skoke, Štajersko, umrl ? 1919; Centrih Martin, pešec, roj. 5. nov. 1894, Prevorje, Štajersko, umrl 23. jan. 1919; Serbčič Al., pešec, roj. 17. jun. 1900, Cerklje, Kranjsko, umrl 25. marca 1919; Šoha Valentin, pešec, roj. 12. febr. 1900, Slivnica, Štajersko, umrl 12. febr. 1919; Novkovič Ilija, pešec, roj. ? Dalmacija, umrl 7. febr. 1919; Klemenčič Ivan, podatki neznani, umrl 1. julija 1919; Adam Peter, roj. dne 29. junija 1884 na Štajerskem. (Natančnejši podatki niso znani.)

V angleškem ujetništvu umrli ujetniki. »Slovenski Rdeči križ« v Ljubljani javlja: V angleškem vojnem ujetništvu so umrli: Hočevan Anton, desernik, 17. pp., umrl okoli 15. junija 1918, pokopan v Perghele Ridge; Dimnik Jožef, 17. pp., ujetniška štev. 18.174, umrl okoli 15. junija 1918, pokopan v Perghele Anea, vzhodno od Sartori; Adiamio Karl, 17. pp., umrl 15. junija 1918, pokopan v Perghele Anea; Bizilj D., ujetniška štev. 27.284, 17. pp., umrl 21. junija 1918 v General Hospital, London; Majerhold Fr., desernik 17. pp., umrl 15. junija 1918, pokopan v Perghele Anea. — Svoji zgornj navedenih naj naznanijo »Slov. Rdečemu križu« v Ljubljani svoje naslove.

Tržič. Umrli je t. t. m. g. Friderik Raithosek, uradnik v dunajskem ministstvu. — Poročen je bil t. m. g. Žan Lončar, hotelir z gđ. Ivano Perko, hčerko mesarja in gostilničarja. Poročal je g. prošt dr. Elbert iz Novega mesta.

Bohinjska Bistrica. Na Silvestrovo je priredil krajevni odbor bohinjskih akademikov v prostorih hotela Markež na Bohinjski Bistrici zabavni večer v prid Jugoslav. akad. podporn. društvoma na Dunaju in v Zagrebu. Prireditelj je nad vse pričakovanje lepo uspeš, za kar bodi od strani krajevnega odbora najtoplejša zahvala vsem onim, ki so s svojim posetom in darili pokazali pravo razumevanje za učee se mladino. Zlasti bodi na tem mestu izrečena najtoplejša zahvala gospej Josipini in gospodu Alfonzu Menzingerju, ki sta radi volje dala brezplačno lokal na razpolago in sploh zelo požrtvovalno podpirala vso prireditev. Vse priznanje za trud in prizadevanje izreka odbor posebnost še gđ. Roziki Menzingerjevi in Franci Trojarjevi, ki sta neumorno prodajali srečke, dalje gospodični Minki in Milki Logarjevi, ki sta neutrudljivo sodelovali pri blagajni in pri dobilih. Zabava je prinesla 1196 K. Po odbitku za režijske stroške 400 K se je prebitek 796 K razdelil med Jugosl. akad. podp. društvi na Dunaju in v Zagrebu v razmerju 3:1.

Le še malo časa je do zrebanja Dobrodelne efektne loterije, ki jo prireja društvo Dobrodelnost v Ljubljani (Poljanski nasip 10). Zrebanje se vrši nepreklicno že 3. februarja. Kdor še ni kupil srečke, naj hitro piše po nje. Srečka stane 2 K. Naročite jih več skupaj. S tem boste izdatno olajšali gorje naših slepcev, katerim je namenjen čisti dobiček te loterije. Dobitkov je 1317 v skupni vrednosti 80.000 K. Hitite z naročili in priporočajte svojim znancem to loterijo!

Redni občni zbor »Slov. zdr. društva v Ljubljani« se vrši dne 29. jan. 1920 ob 16. uri v magistratni dvorani s sledečim sporedom: 1. Poročilo predsedstva. 2. Volitev novega odbora in preglednikov računov. 3. Volitev v pokrajinski zdravstveni svet za Slovenijo in Istro. 4. Poročilo častnega sode. 5. Slučajnosti. — Vabi se vse zdravnike nečlane radi važnih zadev, ki se tičejo zdravniškega stanu. — Odbor »Slov. zdr. društva v Ljubljani«.

Poštna vest. Dne 15. januarja se uvede pri kr. poštne uradu Zagradec na Dolenjskem dostavljanje poštinih pošiljatev po selskem pismošni v te-le vase: I. okraj: Deča vas, Draška vas, Brezov dol, Bakrc, Višnje, Primča vas, Ambrus, Kamni vrh, Kal, Mali Koren, Kuželjevec in Grintavec; II. okraj: Malo Globoko, Marinka vas, Gabrovka, Kitni vrh, Tolčana, Valična vas, Male Rebrce, Velike Rebrce in Češence. Dostavljanje se bo vršilo v okraju I. vsak ponedeljek, sredo in petek, v okraju II. vsak torek, četrtek in soboto.

Vprašanje poštne ravnateljstva. Prejeli smo: Kaj misli pošto ravnateljstvo ukreniti proti Ivanu Kambiču, poštarju v Vinici, proti kateremu je bilo vloženih že nebroj pritožb. Prosimo pojasnila! — Pridatki.

Nedeljski promet na južni železnici. Obratno ravnateljstvo južne železnice javlja: V nedeljo 11. t. m. se vzpostavi osebni promet na južni železnici kakor ob delavnikih,

Po Mariboru se klati neki nemško-avstrijski inženjer, ki razlaga po gostilnah sledečo novico: »Koroška je že cela priznana Avstriji, katere meja se bo na jugu pomaknila do Celja.« Taki sumljivi elementi se smejo danes svobodno sprehajati po naši državi.

Maribor je danes eno najbolj blatinih mest. Demokrat in vladni komisar dr. Pfeifer Vilko se ne zmeni ne za razdrapani asfaltov tlak, ne za mlake blata po ulicah, ampak se peča prevsem z bančnimi kupčijami in tira demokratsko politiko. (Kar se tiče blatnih mest, je baje Ljubljana, prestolnica Slovenije, na prvem mestu! Opomba stavca.)

V Lajtersbergu pri Mariboru so policaji in orožniki ujeli tihotapsko družbo 27 oseb.

Električna železnica Maribor — Slov. gerice — Prekmurje. Nek švicarski inženjer, vodja elektrarne, je izdelal načrt za zgradbo električne železnice, ki bi bila napeljana iz Maribora do Pesnice, od tam en del do Lučan, drugi del pa preko Sv. Lenarta v Prekmurje. Cela zgradba je proračunovana na 5 do 6 milijonov kron.

Kolmaraves. Izobraževalno društvo »Gorjanci« je dne 6. jan. v Gorjah prvokrat stopilo pred občinstvo. Dasi slabo razglašeno, je bila vendar dvorana nabit polna ljudi, ce je zelo dobro »V Ljubljano jo dajmo«, pel mešan in moški zbor, deklamiralo »Naš narodni dome«, primeren nagovor pa je imel domači župnik g. Arnuš. Društvo je imelo okrog 1000 kron čistega dobička. Žalobog se nimamo svojih kulis in zastora, toda tudi te bomo imeli kmalu, če ostanemo vstrajni. To pa smo. — Isti dan je bil razpuščen tudi nemškutarski Feuerwehr. To je bilo še edino društvo, v katerem so se skrivali našega kruha preobjedeni nemškutarski ščurki. V par dneh se ustanovi slovenska požarna bramba. — Slabo jo je skupil na veselici hlapec Aleš Čuden p. d. Jakličov. Ko se je že skoraj razšla vsa množica, je začel kričati v dvorani »Kara-vanke so meje. Heil Deutsch Oesterreiche«. Ni trajalo dve minuti, in že je bil zunaj. Drugi dan na je imel Čuden čudno debelo lice in se začudeno praskal po zadnji plati. Nekdo drugi pa je imel nenavadno zateklo pošteno slovensko pest. Tako bi imeli dobiti vsi izdajice in tudi koroški Slovenec bi dihal svobodneje.

Zveza ženskih društev na Koroškem je naprosila dijaštvo na Štajerskem, da ji pomaga pri nabiranju prispevkov za prireditve božičnice ubožni koroški šolski mladini. Naše zavedno dijaštvo se je tej prošnji radovoljno odzvalo. Poslali so nam: Kr. vojaška realka v Mariboru 2918 K 40 v. in nekaj obleke; Mestna trgovska šola v Celju 2103 K; Državna gimnazija v Ptuj 1610 K, obleko in šolske potrebščine; Državno moško učiteljske v Mariboru 1569 K 80 v.; Vinorejska in sadjarska šola v Mariboru 1000 K; Državna gimnazija v Celju 850 K; učitelstvo v Cerknici 738 K; Meščanska šola v Krškem 240 K; Državna realka v Mariboru 225 K; Državna gimnazija v Mariboru 200 K. Nabiralcem in darovalcem se v imenu koroške dece najljubneje zahvaljuje odbor Zveze ženskih društev na Koroškem.

Čevljarska zadruga v Tržiču nazznanja, da se vrši preskušnja za čevljarske pomočnike dne 27., 28. in 29. prosinca t. l. in sicer v Tržiču v delavnici g. Ivana Papova, za okolico pa pri g. Ivanu Poljanc v Sebenjah. Kdor se še ni oglasil, naj se takoj javi zgornj omenjeni zadrugi, ker se na poznejše priglasitve ne bo oziralo.

Mesarski shod. Ljubljanski mesarji smo sklenili na sestanku dne 3. t. m., da se priredi shod vseh mesarjev iz Slovenije. Na tem shodu hočemo mesarji vsem mero-dajnim faktorjem pojasniti naš nevzdržni položaj. Opozoriti hočemo vso našo javnost na s stvarnimi podatki podprta dejstva, ki nas pri sedaj vladajočih nakupovalnih razmerah silijo v gospodarski pogin. V našem skupnem interesu vabimo vse tovarše iz naših slovenskih pokrajin na ta shod, ki se bo vršil v nedeljo dne 18. januarja t. l. ob pol 10. uri v veliki dvorani »Mestnega doma«. — Andrej Marčič, mesar in načelnik mesarske zadruge v Ljubljani.

Koza je bila ukradena Šegatinu v Rožni Dolini.

Hudega zločina obdolženj Mirko Šeme je pobegnil. Šeme je rojen v Trbovljah, služil je v mornarici; rojen je bil l. 1899.

Društvo babic. Ustanovilo se je društvo slovenskih babic s sedežem v Ljubljani; doslej babice niso imele pravice staviti račun, ampak je bila odmera plače odvisna od volje pacientinje. Počenši z dnem ustanovitve pa ima vsaka diplomirana babica pravico, da stavi račun za svoje odgovorno delo in sicer primerno premoženju pacientinje. — Predsednica društva babic: M. Poljanec.

Dražba lova. Lov krajevine občine Križe se v soboto, dne 7. februarja 1920 ob enajstih na uradnem dnevu v občinski pisarni na javni dražbi odda v zakup za dobo od 1. marca 1920 do 28. februarja 1925. Zakupni in dražbeni pogoji se zamo-

rejo vpogledati pri okrajnem glavarstvu v Kranju.

— Kje je usnje. Deželna vlada je v Poljaki tovarni in drugod rekvirirala usnje, z namenom, da more otvoriti po načinu državne oblačilnice državno oblačnico, kakor je vlada svoj čas razglasila po listih. Toda danes ni ne oblačilnice ne usnje. Vse usnje vendar ni bilo porabljeno za industrijska središča! Kje je usnje?

— Dve utopljenki sta se našli v Ljubljani dne 6. t. m. pod vasjo Slape, župn. D. M. v Polju. Prva je bila v vodi do 14 dni, stara okrog 25 let, visoka 156 cm, lasje temni, oblečena v rjavo površno jopo in črno krilo, ima nepristne uhanje in enak ovrtni obesek. — Druga je bila v vodi en dober dan, stara okrog 20 let, visoka 165 cm, močne polne postave, obraza okroglega, lasje kostanjevi, oblečena v zeleno bluzo in rujavo perilo. Površno jopo temnosive barve, je obesila na vrata kapelice Lurške M. B. na mostu na Fužinah. Obe iz delavskih slojev. Da se dožene identiteta, prosi se poročila župnijskemu uradu Dev. Marije v Polju.

— I. izkaz darov za Mladinske domove. Vincencijeva družba 11.000 K, Zadruga zveza 2000 K, Krediti zavod za trgovino in obrt 200 K, Kreditna banka 500 K, Jadranska banka 1000 K, Komisija za začasno vodstvo in likvidacijo deželne uprave 1000 K, Slovensko društvo zaklada za vojne sirote 5000 K, sem. prof. dr. Iv. Janežič 200 K, župnik Martin Poljak, Sostro, 200 K, vseučil. prof. dr. Fran Grivec 220 K, Jean B. Pollak 5000 K, Andrej Gassner st., Tržič, 860 K, obč. svet. Jernej Šerjak 50 K, dr. Vlad. Pegan, odvetnik, 200 K, Neža Vrbfan, Črnuče, 50 K. — Vsem darovalcem se najiskrenejše zahvaljuje in prosi obenem vse mladinske družbe, da daljnih darov Društvo za Mladinske domove v Ljubljani, Mestni trg 8, I. nadst. — Sarajevsko železniško ravnanje, Počenši z 8. t. m. se uvede v rednem prometu nastopni vlaki: Na progi Sarajevo—Slavonski Brod vlaki števil. 2, 3, 6 in 7. Na progi Doboj—Tuzla vlaki števil. 512 in 513. Isti dan se vzpostavi promet na progi Sarajevo—Slavonski Brod: vlakoma števil. 1 in 4.

— Kako preganjajo verižnike. Kot se glasijo poročila, je bilo v Zagrebu okrog 15 židov obsojenih radi verižništva na znatne denarne globe in zapor. Tako »Narodne novine«, »Lokalna korespondenca« pa javlja, da so vsi ti verižniki pobegnili v inozemstvo. — Pribeževanje policija je res posebnost, ki spada že davno v evropski muzej.

— Nova bolezen. Kakor se poroča listom iz Verone, so tamkaj opazovano, influenci podobno bolezen, ki se imenuje »nona«, konstatirali tudi v Rimu in južni Italiji. Bolezen se začne z zaspanostjo, napade vse živčevje in se konča ponajveč s smrtjo.

— Italija v povodnj. Kakor javljajo listi iz Lugana, so nastale v Italiji vsled neprestanega deževja velike povodnje. Vse reke so stopile čez bregove. Železniška zveza Livorno Firenze je pretrgana.

— R. Gašperin, učitelj iz Devina, naj blagovoli javiti svoj sedanj naslov dr. Josipu Lovrenčiču v Podnartu na Gorenjskem.

Ljubljanske novice.

I. Umrl je 8. januarja 1919 opoldne v deželni bolnici književnik v Jugoslovanski tiskarni g. Ljudevit Klun. Rajni je bil prvi poslovodja v književništvu K. T. D. Služboval je v tem zavodu nad 30 let. Bil je prištaš S. L. S. in tudi dolgoletni član Jugoslovanskega stroka. Vedno je bil navdušen bojovnik za delavske koristi in iz srca se je veselil vsakega napredka v kršč. soc. delavski organizaciji. Bil je vedno bolj slabotnega zdravja, veliko pomanjkanje pri vseh delih in posebno še koncem vojne, pa mu je izpodklopalo že itak slabo zdravje. Rajni Klun je bil zelo dober prijatelj ranjake dr. Kreka. Posebno je deloval v Delavskem stavbinskem društvu: pridno požrtvovalno; na iniciativo dr. Kreka je ustanovil v dr. Krek-Janežičevi koloniji v Novem Vodmatu Bralno društvo. V Jugoslovanski Strokovni Zvezi je bil več let načelnik nadzorstva in načelnik skupine uslužbencev K. T. D. Blag mu spomin. Pogreb bo v nedeljo popoldne ob pol 2. uri iz deželne bolnišnice.

I. Načelstvo J. S. Z. poziva vse svoje člane v Ljubljani, da se udeležijo pogreba rajnega tovariša Ljudevita Kluna. Pogreb bo v nedeljo dne 11. t. m. ob pol 2. uri popoldne iz deželne bolnišnice.

I. Občni zbor Prosvete za frančiškansko župnijo je zboroval 9. t. m. Vodil ga je predsednik Theuerschuh. Odobrili sta se poročila tajnika Kunstka in blagajnika Lazarja. Društvo je priredilo 4 predavanja, 2 izleta, 1 družabni večer; članov šteje 180. Ima svoj pevski zbor. V imenu S. K. S. Z. je pozdravil občni zbor prof. Mazovec, v imenu frančiškanske fare pa provincial p. Avguštin Čampa. Za predsednika »Prosvete« je bil soglasno izvoljen tov. Janez Lazar. Razprava je bila zelo živahna. Člani naj se priključijo v prodajalni I. ljubljanskega delavskega konzumnega društva na Dunajski cesti v hiši g. Mühleisna.

I. »Babilon.« To duhovito Kotzebuejevo situacijsko burko, polno vedrega humorja, bodo uprizorili v nedeljo, dne 11. t. m. ob pol 8. uri zvečer na Ljudskem odru. Kdor želi obilo zabave in razvedrila, naj se udeleži te predstave. Predprodaja vstopnic se nahaja v trafiki gospe Modicove nasproti Jugoslovanske tiskarne in v prodajalni Nove založbe na Kongresnem trgu.

I. Borštnikov večer, ki se je vršil sinoči v dvorani Ljudskega doma, se je izvršil v polno zadovoljstvo občinstva. Naša umetnica gospa Zofija Borštnikova je prednášala pesmi svojega pokojnega soproga z velikim umevanjem; kot živa je stala ta deca njegovih čustev pred nami. Zelo zanimiv je bil tudi drugi del. Če smo kdaj brali lepo Cankarjevo črtico »Mater je zatajil«, nismo zapazili tako vse lepote kot ta večer, ko je dramatično živela pred našimi očmi. Z istim globokim umevanjem je podala tudi njegov »Koniec«, ki je silno mnogo neizčrpane lepote in dramatične sile v njem. Krasno je bil podan monolog iz Hamleta: »Biti ali ne biti«, istotako tudi Senoa. — Obžalovati moramo, da je bila dvorana skoraj prazna. Da se ljubljansko občinstvo ne zanima za recitacijske večere in da raje zahaja k »čarobnim večerom«, smo vedeli, da bo pa tako malo onih, ki bi hoteli slišati Borštnikove pesmi in Cankarjevo pozo umetniško podano, tega nismo mogli verjeti.

I. Mesečni sestanek »Slov. zdravniškega društva v Ljubljani« se vrši dne 15. jan. t. l. ob 16. uri na med. oddelku dežel. bolnice. Na programu so znanstvene demonstracije.

I. Iz pisarne dramskega gledališča. Vsled bolezni g. Ločnika se v nedeljo dne 11. t. m. popoldne, predstava »Protekcija« ne more vršiti. Mesto nje se vprizori Cankarjevo »Hlapci«.

I. Ruski kružok prosi vse nekdanje člane in prijatelje društva, ki so si izposodili ruske knjige še pred vojno, da jih v kratkem času vrnejo. Majhna je knjižnica in lepa dela ima, a kaj, ko so še ta delca razdejana. Zato se obrača s prošnjo do vseh prijateljev ruskega naroda in njegove kulture, da podpirajo društvo in mu darujejo ruskih knjig, ki jih obilo leži med ljudstvom. Knjižnica v Mali dvorani Mestnega doma je odrtá ob nedeljah od 8. do pol 10. ure popoldne.

I. Neizplačane nagrade. Varstveni organi morajo izpolnjevati nadzorovanja in poizvedbe, kakršnih prejšnje čase ni bilo. Zabranjevati se mora iztihatapljanje živil, tobaka, denarja. V Sloveniji in posebno še v Ljubljani so varnostni organi pridobili državi milijone; seveda jih je to stalo velikih žrtev na zdravju in tudi — na denarju, katerega seveda nimajo v izobilju; njihove rodbine trpe za to posledice. Izšlo je več odredb, da dobe tisti organi, ki zaplenijo živila, valuto in tobak, primerne nagrade. Toda varnostni organi čakajo zaman, da jim obljubljene nagrade tudi resnično izplačajo, ker od odredb objavljenih v Uradnem Listu nima nihče ničesar, pač naj se pa pospeši izplačevanje pošteno zasluženih nagrad.

I. Mestna zastavljavnica ljubljanskega naznanja p. n. občinstvu, da se vrši dne 15. t. m. redna mesečna dražba v mesecu maju 1919 zastavljenih dragocenosti in efektov (blaga, perila, obleke itd.) od 3. do 6. ure popoldne v uradnih prostorih, Prečna ulica št. 2. — Posebno se še opozarja, da na dražbo ne morejo biti pooblaščen ali obnovitev zapadlih predmetov, temveč le najkasneje zadnji uradni dan za stranke pred dražbo.

I. 45.000 K brez gospodarja. Decembra m. l. je našel neki železniški uslužbenec na glavnem kolodvoru v Ljubljani kovček, katerega je izročil v uradno shrambo. Ker se ni za njega nihče oglašil, so ga detektiv ljubljanske kolodvorske policijske ekspoziture uradno odprli. Kovček je iz rjavega usnja, v njem je črna, moška obleka, več umazanega, moškega perila, budilka in pokvarjena žepna ura. V njem je bil tudi ček banke I. Godman iz Hamiltona v Kanadi na naslov Ogrske komercialne banke v Budimpešti; tisti, ki ček banki prezentira, dobi 45.000 ogrskih kron. Dalje sta v kovčku dve fotografiji starejšega moža, sivih brk, prijaznega obraza, distinguirano oblečenega. Kdor kaj o lastniku kovčka ve, naj to javi revirnemu policijskemu nadzorniku g. Ljubiču, voditelju kolodvorske policijske ekspoziture v Ljubljani.

I. Zapirajte stanovanja! Iz predstave je bila ukradena 9. t. m. suknja vredna 1500 kron tehniku Wolffu. Najbrže jo je ukradel kak berač.

I. Vojakom je prepovedano hoditi v Dolničarjevo gostilno na Martinovi cesti št. 28.

I. Zaradi tajne prostitucije sta izgnani iz Ljubljane za dobo 5 let Frančiška Bajde in Ivana Avsenek, ki sta bili ponovno policijsko kaznovani.

I. Tatvina v artiljerijski vojašnici. Deželno sodišče v Ljubljani je obsodilo na 10 mesecev težke ječe Franca Javorška, na 3 mesece pa Martina Zalotela. Prijel ju je neki artiljerijski podčast-

nik, ko sta pod nekim kozolcem blizu vojašnice nameravala odnesti 5 odev in usnje, ki je bilo prejšnji dan v vojašnici ukradeno.

I. Hudorovič Jurij pred deželnim sodiščem. »Konjski mešetar sem, do 20.000 kron premoženja imam,« pravi cigán Jurij Hudorovič pred ljubljanskim deželnim sodiščem. Predsednik senata svetnik Nagode prebere obtoženco celo vrsto predkazni. Hudorovič: »Nikdar še nisem bil kaznovan.« — »Zapisano je.« — »Hudorovičev je več.« — »Votant podpredsednik deželnega sodišča Regally: »Bomo poizvedovali, če sta bili vi kaznovani; dokler ne poizvedemo, boste sedeli.« — »Dvakrat sem bil predkaznovan.« — »Prebere se obtožnica, ki Hudoroviča obdoljuje, da ko mu je dne 3. decembra 1919 zabranil policijski nadstražnik Avranovič, da ne sme na semenj, kričal nad njim: »Primate ga, zakoljite ga, vrzite ga v »graben.« Dvakrat je vrge tudi kamen. Hudorovič je nato odšel, a se kmalu zopet pripeljal z Maličevim vozom. Stražnika Cotič in Avranvič sta ga pred Seemannovo tvornico ustavila in prijel. Vpil je nad Cotičem: »Kaj ste še vi prišli, bi li še vi radi v »grabnu« ležali?« — Ko so ga že vkleenili, je grozil policistom: »Vsem viškim policajem bom že pokazal!« Predsednik Nagode: »Ali ste kriv?« — »Prosim, nič ne vem. Bil sem čisto pijan. Dober liter šnops sem spil tisto jutro. Če to ni resnica, naj me pa ustrelijo.« — Votant g. Regally: »Bomo že bolj poceni naredili.« Sodišče je obsodilo Hudoroviča v štiri mesece strogega zapore.

Najnovejša poročila.

KRISTAN IN DR. ŽERJAV POPRAVLJATA.

LDU Ljubljana, 9. januarja. (Uradno.) »Slovenec« prinaša vest, da je deželni predsednik dr. Žerjav predlagal na posvetoivanju Jugoslovanske demokratske stranke, naj se za stare dinarske novce da novih dinarjev v razmerju 1 : 5 ali 1 : 6. Ta vest je pristo izmišljena. (To vest je objavil »Jugoslov. Lloyd« in smo jo v našem listu z navedbo vira ponatisnili. Op. ur.)

LDU Ljubljana, 9. januarja. »Slovenec« je razširil vest, da je izvrševalni odbor Jugoslovanske socialno-demokratske stranke odpoklical ministra za šume in rude Antona Kristana. Ljubljanski dopisni urad je pooblaščen izjaviti, da je ta vest popolnoma izmišljena, kakor tudi vest, da se je sploh v tem oziru vršilo kako posvetovanje. Sinoči je minister Kristan dospel v Ljubljano. Danes je med drugimi sprejel večjo deputacijo železničarjev in se z njimi posvetoval o njihovem položaju. Dasi so bili v tej deputaciji tudi vodje političnih socialnodemokratskih organizacij, ni nihče omenil, da se zahteva odstop ministra. — (Pribijemo, da je uradna vest v toliko izmišljena, ker »Slovenec« o tej stvari nikdar nič poročal ni. Op. ur.)

NITTI NE MARA DIREKTHIH POGAJANJ.

LDU Washington, 8. januarja. (DunKU — Brezlično.) Kakor poroča »New York Herald« iz Londona, je italijanski ministrski predsednik Nitti izjavil v pogovoru, da se Italija nikakor ne more neposredno pogajati z Jugoslavijo o rešitvi jadranskega vprašanja in da se bo eventualno pogajala z Jugoslavijo o tem predmetu samo s posredovanjem pariške konference. Kakor bi bilo želeti, da pride do pametnega sporazuma, je dejal nadalje, vendar bi direktna pogajanja z Jugoslavijo pomenila žalitev italijanskega nacionalnega čuta. Italija ve, da Reka je in hoče biti italijanska in da bo prej ali slej tudi postala italijanska.

POMANJKANJE DENARJA V SARAJEVU.

LDU Sarajevo, 9. jan. Kakor javlja »Jugoslovanski list«, postaja pomanjkanje denarja v Sarajevu uprav neznosno. Mnogo kupčij se vsled tega ne more v redu izvesti. V banke nihče več ne vplaga večjih zneskov. Pri tem trpijo zlasti kupčije, kjer je treba plačati v gotovini. Strokovnjaki trdijo, da je vzrok pomanjkanju denarja kolkovanje kron.

ZAGREBSKA BORZA.

LDU Zagreb, 9. jan. (Borzni tečaj, devize in valute.) Devize: Berlin 100 mark 210—216, London 1 funt 360—380, Milan 100 lir 715—725, Pariz 100 frankov 915, Praga 100 čehoslovaskih kron 172—178, Dunaj 100 avstrijskih kron 56—58. — Valute: 100 ameriških dolarjev 8800 do 9000, avstrijske krone 100 komadov 53 do 55, carski rublji 100 komadov 130—133, čehoslovaské krone 100 komadov 170, dinarij 100 komadov 404—406, angleški funt 361—370, francoski franki 100 komadov 900, grške drahme 100 komadov 1400 do 1500, napoleon 350, nemške marke 100 komadov 210—222, romunski lei 100 komadov 280—290, italijanske lire 100 komadov 680—700.

ZVEŽA DENJIKINA S POLJAKI PROTI BOLJŠEVIKOM.

LDU Moravska Ostrava, 9. jan. ČTU Poljska vlada je sklenila z Denjikinovo ar-

mado pogodbo, v zmislu katere bodo policijske čete pričele ofenzivo proti Kisu in preprečile nadaljnje prodiranje boljševikov.

Cerkveni vestnik.

c Med sedmimi novimi kardinali, ki so bili kreirani v papeškem konzistoriju dne 15. decembra m. l., je tudi varšavski nadškof Aleksander Kakowski. Rojen je bil leta 1873. Za nadškofa je bil imenovan eno leto pred izbruhom vojne. V tej odgovorni službi je preživel skupno s poljskim ljudstvom huda leta trpljenja ter se je izkazal kot oče in dobitnik svojega naroda. Svojo modrost in prudenost je pokazal osobito kot predsednik poljskega kronskega sveta, ki je iz njega izšla sedanja vlada in uprava za Poljsko. Že pred enim letom mu je papež zagotovil kardinalsko čast. — Nadškof Dalbor, ki je tudi postal kardinal, je bil rojen v Ostrovu leta 1879. Poznanjski nadškof je postal med vojsko — 30. junija 1915. V razdoru med Nemci in Poljaki je imel nelahko nalogo, varovati in čuvati interese svojih škofijanov. — Omenjamo še enega novega kardinala, dr. Adolfa Bertrama, ki je bil rojen l. 1859 v Hildesheimu in je sedaj nadškof-kardinal vratislavski. Svoje študije je začel v Würzburgu, nadaljeval pa v Monakovem, v Inomostu in Rimu. L. 1906 je bil posvečen za škofa v Hildesheimu. Svojo visoko službo je izvrševal vsledkar z odločnostjo in obzirnostjo. Zaslovel je tudi kot pisatelj. L. 1914 je bil imenovan za nadškofa vratislavskega kot naslednik kardinala Koppa. Za mesec marec se napoveduje zopet nov konzistorij. Kot kardinalski kandidati se imenujejo: škof Schulte v Paderbornu, ki bi prišel v Kolin, nadškof Nörber v Freiburgu in še nekaj rimskih dostojanstvenikov. Točasno šteje kardinalski kolegij 33 Italijanov in 31 Neitalijanov. — Kdaj dobimo jugoslovanskega kardinala?

Orlovski vestnik.

Šentjakovski Orel v Ljubljani vabi svoje člane, da se zanesljivo udeležijo fantovskega večera, kateri se vrši danes ob pol 8. uri zvečer v Šentjakovski prosveti. Gre zato, da navdušimo člane za telovadbo. Prvi slovanski orlovski zlet v Mariboru se vsak dan bolj približuje, in takrat ne sme biti naš odsek zadnji, temveč mora pokazati, da je delal, in sicer marljivo delal v telovadnici kakor tudi pri fantovskih večerih na to, da se ugled odseka kolikor možge povzdigne. Pridite polnoštevilno!

Novi Orli. Na Slov. štajerju so se ustanovili novi orlovski odseki v Jarenini, v Šmartinu pri Vurbergu in v Št. Lovrencu v Slov. goricah.

Prosveta.

pr Zaloga šolskih knjig za Slovenijo. Da se zadosti gospodarskim in pedagoškim potrebam, se je ustanovila zaloga šolskih knjig za Slovenijo, katere namen je, preiskrbeti šolam nujnopoljubnih in razmeram odgovarjajočih knjig. Da ne bo ista zabredla v napake založbe na Dunaju, da bo novi zavod zadobil zdravo, trgovsko podlago ter na ta način usposobljen zadoščati in ugoditi vsem potrebam šolstva, bo vodstvo za to pazno skrbelo in v ta namen zastavilo vse svoje moči. Cene knjigam morajo padati, šolsko literaturo moramo dvigniti. Zaloga šolskih knjig se ne ustvarja zato, da bi škodovala zasebnim založnikom. Nasprotno! Isti naj bi v zvezi z njo zadobivali na eni strani pošten zaslužek, na drugi pa naj bi v prid povzdige literature na šolskem polju stopili z državnim zavodom v zdravo konkurenco. Slovenski knjigotrci, ki se hočejo pečati z nadaljnjo prodajo, se tem potom vpludno vabijo, da pri zalogi čimpreje naroče potrebne šolske knjige, da zamore ista po možnosti ugoditi vsem naročilom.

pr Dve zanimivi češki knjigi. Prof. dr. Jos. Páta, velik prijatelj Slovencev, znan zlasti po prevodih Meškovičevih spisov, je izdal v zbirki »Za vzdelani« lepo delo o lužičkih Srbih: »Lužičke«. Ker je dr. Páta referent v ministrstvu in je bil obenem referent za pariško konferenco o ti najsevernejši in najmanjši veji slovanski, je vso zgodovino, vse politično in kulturno življenje lužičkih Srbov natanko proučil. Kakor znano imenujejo Nemci lužičke Srbe s tistim imenom kakor čestokrat nas: »Wenden«. (Pri nas bo precej znan roman Pavla Kellera »Die alte Krone«, ki se godi med temi »Wendii«, ki pa seveda ni Slovanom prijazno pisan.) Je danes lužičkih Srbov kakih 200.000. Žive severno od Češke in so razdeljeni v Gornjo in Dolenjo Lužico. Gornja Lužica spada politično deloma pod Saško, deloma pod Prusko, Dolenja vsa pod Prusko. Zanimivo za nas je, da je slovanstvo tistega dela lužičkih Srbov, ki so se poluteranili, naglo propadalo in ginilo. S katoliško vero so jim protestanti vzeli tudi narodno zavednost. Tako bi tudi mi Slovenci brezdomno že davno utonili v nemškem morju, če bi se obdržala pri nas ta nemška vera, nasis nam je

loma tudi v Hrvaški in Slavoniji; potem vse parobrode v državi in vsa industrijska podjetja v Vojvodini, v kolikor to dovoljuje sedanja produkcija. Rudniki so last bivše avstro-ogrške donavske parobrodne družbe, ki je zgradila posebno železniško progo, ki veže rudnike s parobrodno postajo v Mohaču; tam so moderna skladišča in stroji za nalaganje premoga. Rudniki imajo ugodno zvezo z našim železniškim omrežjem, predvsem s progami Pečuh—Osijek, Pečuh—Baja—Subotica in Pečuh—Barč—Virovitica. Danes izkopljejo v pečuhskih premogovnikih dnevno samo okrog 200 vagonov. Vzrok temu so deloma neprestana mezdna gibanja, še bolj pa dejstvo, da so bili rudniki zadnja leta tehnično precej zanemarjeni.

Današnje knjigotrško življenje.

Tridesetletno delo leži za menoj. V tem tridesetletnem delu sem se vedno zavedal visokega moralnega stališča, ki dviga knjigotrštvo, tako bi rekel, nad druge trgovske panoge in to stališče mora razumeti tudi javnost. Prepričan sem bil v tem, da javnost razumeva visoki ideal knjigotrškega podjetja, da ta javnost stoji molče ob strani in opazuje blesteče žarke, ki nosijo luč iz naših kulturnih bramov med narod. V vsem tem času se je v meni utrnila globoka vera, da slovensko knjigotrštvo tudi v vojnem času ni prestopilo mej svojih zvišenih ciljev, čeprav je bilo ravno naše knjigotrštvo vsled svoje siromašnosti izpostavljeno hudim nevarnostim. Toda v tem prijetnem prepričanju so pričeli po naših časopisih krožiti v začetku sicer previdni, a sedaj že neutemeljeni, skoro bi rekel nesramni napadi.

Dve dobi, dva orjaška kontrasta sta krizala mojo življensko pot: Mirovno blagostanje in vojna razbitost. Kakor vsa trgovina, tako sem moral delati tudi jaz kompromise z razmerami in končno, moral sem iskati nova pota, novih sredstev za vzdrževanje velikanskih obratnih stroškov, ki nam jih je naložila gospodarska produkcija sveta, ki je seveda sledila roko v roki velikemu brezplodnemu uničevanju bojujoče se Evrope.

Tako zasledujem pri svojem pripovedovanju ta edini cilj, odkriti široki javnosti današnji položaj slovenskega knjigotrštva, odpreti ji vse predale trgovske tajnosti, ki je po sodbi nekaterih v vojnem času postala vlačuga, in poklicati na pomoč tudi vso trgovsko in strokovno razsodnost. Evo Vam bednega slovenskega knjigotrštva.

Knjigotrštvo se deli v dva dela, namreč v založništvo in posredovalno trgovino (sortiment). V velikih kulturnih državah nastopata obe panogi ločeno, pri nas pa je posredovalna trgovina neločljiva z založništvom, ker bi sicer podjetje samo od ene panoge ne moglo trajno obstajati. Sortiment je torej postal pri nas zaslonba in opora našemu založniškemu delu, ki se je, kakor naša literatura, počasi in strašno neokretno razvijalo. Toda s posredovalno trgovino ali sortimentom so obstojale vedno težave, ker je sortimentno delo silno komplicirano. Naloge sortimenta so velike in važne, sortiment mora na najrazličnejše načine vabiti in ustvarjati založništvu prijatelje in ljubitelje knjig s tem, da ima vedno se spreminjajočo zalogo tako urejeno, da nudi vsaki stroki najboljša in, kar je glavno, najaktualnejša dela. Kolikor bolj je obsežna in kolikor bolj odgovarja njegova zaloga potrebam časa, tem večje in uspešnejše je njegovo kulturno delo. V mirnih časih, ko so urejene razmere dopuščale velike trgovske ugodnosti, ko je knjigotržec vedel z gotovostjo, da mu prihodnji dan ne bo prinesel kake velike nesreče, že takrat so veliki sortimentarji Nemčije in na Dunaju pričeli uvidevati, da je popust in zaslužek pri sortimentnem delu mnogo premajhen. Mi slovenski založniki pa smo čisto dobro vedeli, da se posredovalna trgovina ne izplača, da pa je potrebna, ker oživlja s svojimi produkti tudi kulturno gibanje naroda in z njim domače založništvo. Slovensko knjigotrštvo se še dolgo ne bo moglo postaviti na realna tla, kajti naše književno življenje je še mnogo premajhno, da bi moglo vztrajati naše knjigotrštvo na čisto trgovskem stališču. Vojna pa je urejeno delavnost knjigotržca, posebno pa sortimentarja postavila na glavo. Aktualna literatura je bila neprestano izpostavljena nevarnosti, da izgubi pomen z enim samim velikim dogodkom v politiki ali na bojnem polju. Vkljub temu pa je sortiment moral podpirati zanimanje in zasledovanje javnosti za razvoj dogodkov, četudi je recimo lahko prišel vsak hip vojni dogodek, ki je vrgel s svojim silnim zamahom celo šumo knjig med staro šaro in tako neprestano zadajal rane našemu, že itak slabotnemu knjigotrškemu telesu. V mirnem času je ime sortimentu lepo razvito pogojno trgovino (komisijsko), v vojni pa je vsa pogojna trgovina odpadla in se je delalo tudi v knjigotrštvo samo še za gotovino, kar je na-

lagalo sortimentu težke izgube, ker se je seveda riziko brezprimerno povečalo. Javnost ne ve, da je delo knjigotržca posebno v sortimentu brezprimerno težje in zavolanejšje od dela drugega trgovca. Trgovci stojijo v zvezi navadno le s par velikimi tverdkami, sortimeter pa mora vzdrževati silno drage stalne stike s tisoči založniki. Aparat, s katerim dela knjigotrštvo, je velikanski a tudi brezprimerno dražji od poslovnih stroškov drugih trgovcev, ki dobivajo svoje pošiljke v velikih zabojih ali celo v vagonih, knjigotržec pa v malih zalozih in križnih zavijkih. Sedaj v vojni, ko je knjigotržec navezan samo na trgovino v gotovini in je še ta vsled neurejenih razmer skoraj nemogoča, se dogaja, da tiste pošiljke, na katerih leži že itak ves riziko plačane gotovine, zapadejo stalnemu pojavu današnjega prometa in se izgube nešteto krat brez sledu seveda na račun slovenskega knjigotržca.

Konec vojne je zadal našemu sortimentu, ki je bil vključ vsem nevarnostim in lepem razvoju, usodopoln udarec. Še huje pa je trpelo naše založništvo, ki je sedaj ob popolni razprodaji knjig popolnoma golo in revno, brez opore od strani posredovalne trgovine, ki jo še vzdržujemo v malenkostnem obsegu. Prizadevanje knjigotržca v tem času, da bi zopet dvignil in poživljal književni trg, zadeva ob velikanske težave in, kar je najhuje, ob gluha, strašna ušesa sedanje nestalne in nerazumljive dobe, ki nima nikakih besed za jutrišnji dan, ki nima nikakih oči za prizadevanje ambicioznih ljudi, ki nima nikakega izgleda za obnovo gospodarske delavnosti v vseh panogah ekonomskega življenja. Vendar pa mora naše ubogo slovensko knjigotrštvo še naprej vzdrževati za sedanje čase naravnost luksurični aparat svojih komisijonarjev v Lipskem in na Dunaju, kajti zagotoviti si moramo nemško knjigo za bodočnost, brez katere naša kultura za enkrat ne more živeti. Tukaj se odkriva torej vsem nepoznano dejstvo, da mora slovensko knjigotrštvo v obilni meri na svoj lasten račun kriti stroške našega kulturnega življenja.

Blazna hitrost dvigovanja cen se je mnogo prepozno dotaknila knjigotrškega podjetja, kajti če velja za vso trgovino isto gospodarsko merilo in isti gospodarski zakoni, potem bi bila logična posledica te resnice, da bi cene na književnem trgu rastle vspešno z drugimi cenami, predvsem pa sorazmerno s tiskarskimi stroški. To se pa ni zgodilo. Slovenska knjigarna v začetku niti čutila ni silovitega gospodarskega razmaha. Lepo polna skladišča so podjetnika zapeljevala k prepričanju, da v doglednem času na razprodajo niti misliti ni. Vrhutega pa so vsi naši založniki pričakovali, da bo konec vojne kmalu prišel in tako smo se zavedli šele takrat, ko se je vojna vlekla naravnost v nedoglednost. Tako je prišlo do prvega povška cen v slovenskem knjigotrštvi šele začetkom l. 1917. Medtem pa so se skladišča občutno izpraznila in prodajna moč še ostalih knjig je z ozirom na njih ceno postala tako malenkostna, da ni v prav nobenem razmerju z ogromnimi stroški na novo izdanih publikacij. Ker je ravno vojna tako poživila promet v knjigarnah in je navidezno zelo zvišala dohodke, smo imeli slepe oči in nismo spoznali, da smo pravzaprav vsak večer za toliko revnejši, kolikor smo čez dan prodali knjig za tistih par papirnih kron. Želja po tiskani besedi in preobilica denarja sta izpraznila naša skladišča, kar je povzročilo, da so se slovenski knjigotržci, ko je bilo seveda že prepozno, odločili počasi, v malenkostnih stopnjah dvigati cene knjigam. Tako imamo danes zelo značilno razmerje med cenami vsakdanjih potrebščin in cenami knjig. Položaj, ki se nam razkriva, nam daje le malo upanja na prihodnost, ker nam še tiste možnosti za bodočnost krajevo dan za dnem nove nesreče, katerim se ne moremo izogniti. Po mojem mnenju stoji pri nas vse one knjigarne, ki se pečajo samo s prodajo knjig in ki si niso postavile ob bok kot v oporo tudi papirno trgovino, na tem, da bodo morale v kratkem zapreti svoje trgovine. Neprestano padajo na te, najbolj čiste kulturne zavode novi udarci, ki se izražajo, zdaj v grozotnem pomanjkanju knjig, s katerim roko v roki gredo napadi na njih cene, zdaj v meznem gibanju nastavljenec, na katere naravno tudi pritiška težki čas. Ni torej izključeno, da bodo morale naše knjigarne povečati vsesplošno socialno bedo s tem, da odpuste svoje nastavljenec in jih izroče nezaposlenosti, zakar pa vlada nima oči. In ni samo knjigotrštvo v tem položaju. Vlada dosledno uničuje trgovino, ker išče verižništva tam, kjer ga v resnici ni. Da pa javnost spozna, kam sega že vse kompetenca političnih oblast, naj navedem slučaj, katerega je zakrivil sicer nepoznavalec knjigotrških razmer, kar pa vlade ni motilo prestopiti prag onih trgovskih zavodov, katere bi moralo siliti že samo visoko moralno stališče, namreč praga slovenskih knjigarn.

»Neki hrvaški koledar,« tako je pisal »Slovenski Narod« št. 252, z dne 25. de-

cembra 1919, »ki se je povsod prodajal po 10 K in ki ga je v Prešernovi ulici še danes dobili za to ceno, stane v knjigarni Pred škofijo 12 K, in pri tem zahteva ta knjigarna na to ceno, ki je na vsakem izvodu označena še 20% doplačila. In to tik po kolkovanju naših kron.« Skoro bi bilo odveč odgovarjati na tako nezmisel, če bi ne bili k temu z ozirom na javnost primorani. Ni res namreč, da bi knjigarna na ceno 12 K še nabila 20% draginjsko doklado, pač pa je resnica, da je ta draginjska doklada v ceni 12 K že vsteta. Omenjeni koledar stane torej pravilno v vseh knjigarnah 12 K. — Opomba o kolkovanju kron je karakteristični znak našega prijatelja, ki v moje veliko obžalovanje ne ve, da pomeni kolkovanje kron samo prisilno oddajo premoženja, ne pa zboljšanje naše valute. Končno pa pribijem dejstvo, da za knjigotrštvo kolkovanje kron ni merodajno, kakor tudi niso merodajne za nas cene, ki sicer vladajo v vseh drugih trgovskih panogah, ki pa so gotovo trikrat do štirikrat višje v primeri z onimi našega književnega trga. Resnično odločilna za naše knjigotrštvo pa je zadnja dvomesečna tiskarska stavka, ki nam je zadala hujših udarcev, kakor ono misteriozno kolkovanje kron. Toda napadi na naše knjigarne radi draženja cen nečijo prenehati. Navijanje cen je postalo stalna znamka teh napadov, pod katero so se skrivali naši neprijatelji. Saj priznamo, da se nahaja slovenska inteligenca, ki pride za književni trg najbolj v poštev v težkem položaju, toda na drugi strani je resnica, da se nobena druga trgovska panoga na to socialno bedo prav nič ni ozirala in je naravnost na brezobziren način gnala cene za najnujnejše življenske potrebščine navzgor. Mislim namreč, da so ravno slovenski knjigotržci imeli največ zmisla za težki gmojni položaj našega duševnega proletarijata in jih je ravno ta obzir zapeljal v naravnost brezupen položaj. Če bi knjigotrštvo sledilo vspešno gospodarskemu propadanju, bi se morale knjige podražiti najmanj za 1200—1500%. Vsem pa je znano, da so slovenske knjige v resnici samo trikrat dražje od svoje mirovne vrednosti. Onim, ki še danes zahtevajo knjige, pred vojno tiskane, po mirovni ceni, knjigotržec ne more drugače odgovoriti nego da jim stavi ponudbo, naj mu dotični vendar preskrbe tudi sukno in klubok po mirovni ceni. Naj se zavedajo vsi, ki danes s takim očividnim veseljem napadajo naše knjigotrštvo in ga celo blatijo z brezokusnimi zmotami, da režejo današnje cene globoko v eksistenčne možnosti knjigotrškega podjetja in so v resnici spravile naše domače knjigotrštvo do položaja, iz katerega si samostojno ne more več pomagati. Za zgled, s kakšnimi težavami se mora dan za dnem boriti tehnični vodja knjigotrškega podjetja, naj navedem tu samo dejstvo, da nam dunajski založniki računajo svoje publikacije v markah in sicer po različnem kurzu in ni še dolgo, ko je ta kurz dosegel naravnost nesramno in neutemeljeno višino, 4 K 20 v. da celo 4 K 80 v. Tudi knjigotržci iz Nemčije, v kolikor sploh pridemo z njimi v dotiko, nas izjemajo na vse močnejše načine in so si čisto neutemeljeno izmislili nekakšno inozemsko doklado v višini do 100%. V dokaz eksistiranja fakture, ki bi bile dobro zdravilo onim neprijetnim našim neprijateljem, ki vodijo že toliko časa časopisarsko vojno proti našim knjigotržkim zavodom.

Kar se tiče cen na književnem trgu, naj omenim samo še razmere v drugem svetovnem knjigotrštvi. Gibanje založnikov za zvišanjem cen se je pri knjigotrštvi malih, kulturno komaj prebujenih narodih, najprej začelo. To je čisto naravno, kajti pomanjkanje in skromnost knjig je pri teh narodih običajna. Postavimo mi Slovenci številko onih knjig, s katerimi danes knjigotržci se razpolagajo, številki našega prebivalstva nasproti, potem bomo spoznali, kako poceni je pri nas vključ temu kulturni. Pri večjih narodih, kjer oživljajo književno življenje velikanske knjigotrške organizacije, kakor pri Nemcih, Francozih in Angležih, da celo pri Čehih, so se pričele dvigati cene knjigam tudi zelo kmalu. Samo, da je čitajoče občinstvo teh narodov sprejelo razmeroma malenkostno draženje kulturnih sredstev molče in z razumevanjem. V Franciji so vsi knjigotržci pred pol letom ponovno zvišali cene knjigam za 100% in Francija je zmagovita država, katere valuta stoji vendar silno ugodno proti naši ubogi kroni. Poleg tega pa je treba pomisliti, da razpolagajo ti narodi z ogromnimi množinami knjig, s prožnimi produkcijskimi sredstvi in s plodovito ustvarjajočo duševno inteligenco. Naše bedno slovensko knjigotrštvo, ki ga komaj vsake svete čase enkrat poživijo nova knjiga, pa je izpostavljeno stalnemu napadanju in naravnost neokusnemu blatenju od strani čitajoče publike, ki sicer rada žrtvuje ogromne denarje za materialne užitke, neče pa si kupiti kulturo za cenen denar. Saj vendar cena slovenskim knjigam še zdaleka ni upravičena in jaz svarim javnost z ozirom na dejstvo, da nam deset

razprodanih knjig ne zadostuje, da izdamo eno samo novo in, da se ravno v tej prispodobi odkriva naravnost tragična usoda naše kulture, če javno mnenje ne priznava knjigotrštva onega samoobsebi umevnega trgovskega principa, da sme iskati podjetnik možnosti za izdajo novih knjig v stari zalogi, od kje naj sicer jemlje sredstva danes, ko smo s knjigami pri koncu. Opozorjam tudi vse slovenske trgovce na točko, ki je mnogo zakrivila z ozirom na brezpotrebno draginjo, ki se širi neprestano. V mislih imam ono javno institucijo, ki trga dan za dnem naši trgovini kožo s telesa, namreč na proslavljeno centralno upravo, ki še danes zamenjuje jugoslovanske krone z nemškoavstrijskimi 1 : 1, vključ temu, da je kurz v resnici 100 : 60 v korist jugoslovanske krone. S tem se uničuje naša trgovina, z njo pa davčna moč in možnost realnega gospodarskega razvoja Jugoslavije. Če nam že bankirski sistem v Belgradu kompromituje z umazanimi kupčijami našo valuto, potem glejmo, da se vsaj pri nas ne gode podobne stvari. Če ima vlada pošteno namene, ji bo organizacija samo v pomoč in oporo pri pobijanju nam vsem že tako neprijetne družbe — verižništva. Napočno je, da vlada ne pomisli, da s svojim nestrokovnim umešavanjem samo ubija ambicijo trgovca, ki gotovo trpi pod mnenjem, da se pojma verižništva ne loči od trgovine. Da bi vlada raje skušala odpraviti in zatreti vzroke draginje, ki obstajajo v neurejenem prometu; kajti danes mora porabiti trgovec vse svoje spretnosti, da si zagotovi naklonjenost vseh mogočih javnih nastavljenec prometa, da se mu posreči po silnih težavah dobiti že plačano blago. Kontrola računov gotovo ne spada med bodrilo k zvišanju trgovski delavnosti, kajti za vso trgovsko spretnost nima pravi trgovec nikakega plačila in se pogreza v vsakim dnem bolj in bolj v nezdruve in težke razmere. Saj nam ne gre za ogromne dobičke, za ohranitev naše trgovine nam gre, katero bi morala vlada po svojih najboljših močeh podpirati, da se vendar enkrat pri nas že prične s stalnim pobijanjem neopravičeno visokih cen. Priporočal bi vladi, da bi še posebno pažljivo posvečala knjigotrštvi, ki je bil še povsod forsira in gonilno sredstvo ugodnemu gospodarskemu razmahu. Kjer cvete knjigotrštvo, tam prospeva tudi industrija, obrt in sploh vsa trgovina, prospeva tudi kmetijstvo, kajti znanost, ki jo knjigotrštvo siplje med narod, daje vsem panogam gospodarske delavnosti modernejšo in zato uspešnejšo bazo. S knjigo v roki se narodu odpirajo oči, njegov pogled hiti preko vsega gospodarskega sveta, njegov razum pa pridobi temeljitejše umevanje za razne stroke, kar mu rodi veselje do dela, katerega posledica je vsesplošno blagostanje. Da, knjigotrštvo naj bi s krepko podporo od strani vlade postalo predhodnik naše lepe gospodarske bodočnosti, kakor je ravno knjigotrštvo ustvarilo tudi velikansko gospodarsko organizacijo poražene Nemčije, ki se sedaj s knjigo v roki vrača k novemu delu in novi bodočnosti. Zvišano delo pa je danes geslo vsega razbitega sveta, kateremu bi radi sledili tudi mi, če bi se nas pri tem ne oviralo.

Ivan Mesar.

Dobrodelna efektna loterija

društva »Dobrodelnost« v Ljubljani
v korist sirot, slepcev, invalidov in
hiralcev. 1317 dobitek v skupni vred-
nosti 80.000 K.
Glavni dobitek v urednosti
20.000 kron.
Srečka 2 kroni. Srečka 2 kroni.
Srečke se naročajo v loterijski pisarni v
Ljubljani, Poljanski nasip št. 10.
Žrebanje bo 3. febr. 1920 ob 6. uri zvečer.

Strokovno izvežban trgovski pomočnik išče službe; izurjen je tudi v knjigovodstvu. Cenjene ponudbe na uredništvo »Slovenca«.

Krisius za božji grob, krasno iz lesa izrezan, umetniško delo, je naprodaj. Cena K 25.000.—. Naslov pove uprava lista pod št. 124.

V najem ali nakup vzamem trgovinno z mešaním blagom, ki je dobro upeljana event. tudi kupim. Ponudbe pod »dobrodoča trgovina« na upravo lista. 122

Dobro moška z msko sukno se obražena moška z msko sukno za K 750.— prodaja. Istotam tudi temno. moder nov damski klubok in nekaj bluz. Pot v R.žno dolino 42. I. nad.

Razpisuje se služba

organizacija in cerkvenika
v št. Golarde, p. Trojane. Dohodki v zemljišču in berli. Nastop z marcem.

Sirite „Slovenca“!

Ste preveč občutljivi za mrzli zrak? Vsakovrstne bolečine se takoj pojavljajo? Slabost? Oj, kako tu ublažujo bolečine in utrujenost telo masaže s Fellerjevimi pravih Elza fluidom! 6 dvojnati ali 2 veliki specialni steklenici 27 K.

Potrebovali bi odvajajoče, želodce okrepčujoče sredstvo? Poslužite se le Fellerjevih pravih Elza kroglic 6 škatlic 12 K. — Omot in poštnina posebej, a naiceneje. Eugen V. Feller Štubica donja, Elzatrž št. 134, Hr vatska.

Kupim vsako množino hrasovih hlobov od 25 cm debeline naprej, kakor tudi hrasove deske 25 do 30 mm debele oziroma nažagane frze za parketne deske. Ponudbe s ceno franko pošljal na Ivan Šiška, tovarna parketov in parna žaga Ljubljana, metelkova ulica 4.

Kupujem vsako množino kož od 2 v. jih zajcev ter plačujem po najvišji uveljavljani ceni.

IVAN BERNIK
klobučar v Višnji gori.

Takoj se prodaja
posestvo Prenušdvor

ob južni železnici, 15 km od postaje Poljčane, 20 min. od postaje lokalne železnice Poljčane-Konjice, 42 orolov arond. njiv, travnikov, vinograda, gozda, z velikim gospodarskim poslopjem (8 sob in mlin), poslopij za oskrbnika in viničarja, dva zidana hleva, kašta in kozolec s popolnim inventarjem, 8 glav goveje živine, 3 konji etc. etc. za ceno 360.000 K. Cenjene ponudbe se zaprosijo takoj na: Konjice štaj. poštni predal 25.

Kuharica srednjih let in deklo za vsako delo se sprejme za takojšnji ali pa poznejši nastop. — Vprašati v Zormanovi hiši Sp. Šiška, II. nadstropje, levo.

Učenec star 14 do 15 let, se sprejme v trgovino z mešanim blagom Franco Selcitz v Globasnici. Prednost imajo fanti okolice Doberlvas, Velikovec in Grabstajn. 128

Svilo v štrencih
kupi Fran Kos, Ljubljana, Židovska ul. 5.

Hapec, dober in zanesljiv, želi priložnosti, merne službe, kjer bi oskrboval enega konja ali sploh pri goveji živini. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 103.

Sivilja z dežele

Prevzame večjo množino perila v popravilo, istotako vrhno obleko. Dela novo perilo in obleke od 2. leta naprej za dečke kakor deklice. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 82.

Iščem mesta
v provinci

kot skladišča oskrbnik, računovodja opora šefa ali podob. v stavb. podjetništvu, večji opetari, pri žagi, lesni trgovini, mlinu, poljubnem tovarni. podjetju ali veleposestvu.

Sem 47 l. star, kat. oženjen, brez otrok, zdrav in krepak, sposoben za potovanja, trg. dobro izobražen, vešč v vseh navedenih panogah, ter vešč slov. hrv. in nem. jezika popolnoma ter italj. za služb. porabo. Nastop lahko v febr. ali marcu. Prij. ponudbe pod RFS 102 na upravo lista.

A VIII 406/19-8

Oklic
o prostovoljni dražbi nepremičnin.

Na predlog dedičev po Ivani Habe, posestnici v St. Vidu št. 42, zastopanih po dr. Šviglju oziroma dr. Zirovniku, odvetnikih v Ljubljani, se bodo

dne 18. januarja ob pol 12. uri dopoldne

v Studenčicah št. 15 dražbenim potom prodale spodaj navedene nepremičnine in zemljišča in sicer najprej hiše in parcele posamič za določeno izključno ceno.

Na ponudbe pod izključno ceno se ne bo oziralo.

Na prostovoljno javno dražbo pride: a) hiša št. 15 v Studenčicah s podom, zidanim vodnjakom, sušilnico in 4 lesenimi kozolci. Izključna cena znaša 3480 K. Na licu mesta se bo določilo, če se bodo kozolci prodali posebej in vsak zase in po kakreri ceni. Kupec hiše mora prevzeti nase dolžnosti, da bo Marijani in Mariji Srov dobavljati do njih smrti potrebna drva ter jima jih postavil v hišo št. 10 v Studenčicah vsako jesen za celo leto naprej.

Zdražitelj hiše št. 10 v Studenčicah, stavbena parcela št. 90/1 mora prevzeti redno breme dosmrtnega stanovanja Marijane in Marije Srov.

Izključna cena znaša za to hišo 1500 K. Istotako mora zdražitelj njive parc. št. 180 prevzeti Marijani in Mariji Srov pristojni dosmrtni vžitek. Izključna cena je 480 K.

Razen tega imate Marijana in Marijo Srov dosmrtni vžitek treh tepk v Lipovcu.

Njive, travniki, pašniki in gozdi se izključno posamezno za cenilno vrednost, kakor je ugotovljena v cenilnem zapisniku z dne 4. avgusta 1919.

Ko bodo vse parcele izdražbene, se postavi celotno posestvo skupaj na dražbo za izključno ceno. ki je enaka vsoti vseh doseženih najvišjih ponudkov. Domakne se le onemu najmanjšemu ponudniku, ki ponudi najmanj 10% več, kot znaša skupna izključna cena.

Vsak prodajalec zase ima pravico, da prevzame katerikoli predmet dražbe po ceni, ki mora biti enaka doseženemu najvišjemu ponudniku.

Vsak najvišji ponudnik mora takoj založiti na roki sodnega komisarja 10% najvišjega ponudka bodisi v gotovini, bodisi v vrednostnih papirjih, ali pa vložnih knjižicah kakor pupilarne varne hranilnice ali posojilnice.

Kupec mora v gotovini plačati najvišji ponudek v 8 dneh po sprejetju njegove ponudbe na roko sodnega komisarja.

Vsi drugi dražbeni in plačilni pogoji se lahko vpogledajo pri g. dr. Fran Prislanu, notarskemu namestniku v Ljubljani kot sodnemu poverjeniku.

Okrajno sodišče v Ljubljani

oddelek VIII., dne 18. decembra 1919.

Klavirje, pianine, harmonije, violine, citre, harmonike, strune itd. — ima

v velikanski zalogi

ALFONZ BREZNIK

učitelj Glasbene Matice in edini zaprišeni strokovnjak, LJUBLJANA, Kongresni trg 15 (nasproti nunske cerkve). 1816

la bosanske

slive

v zabojih po 15 kilogr.

Kavo

Caj

Cokolado

Kakao

Kavni prídiatek

Konjak

Rum

Likerje

Šampanjevec

Namizna vina

Mandelne

Rozine

Paradižnike

Dišave

razpošilja po celem kraljestvu od 5 kg naprej poštne prosto

Josip Fabiani

Ljubljana, Prešernova ulica 54.

Stanovanje v Celju se zamenja s stanovanjem v Ljubljani. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 93.

Obl. konces. informačni zavod

Drago Beseljak

Ljubljana Cankarjevo nabr. 5

dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu- in inozemstvu. V abonentu ter posamezno cene zmerne. 6135

Pri premogetovku v Hrasniku

se s 1. svečanom t. l. razpisuje služba

poduradnika

Reflektira se samo na moči ki so v računanju popolnoma zanesljive ter izurjene v strojepisju. Plača po dogovoru. Lastnoročno pisane prošnje z izpričevali o šolski predizobrazbi in o dosedanjem službovanju naj se blagovoljno uposladi do 20. t. m. na rudniško ravnateljstvo Hrasnik.

Odvetnik

dr. Janko Mencinger

naznanja, da je odprl

pisarno v MOKRONOGU.

Čebelni vosek

suhe satine in odpadke sveč

kupuje po najvišji dnevni ceni

J. Kopač, svečar v Ljubljani,

Gospodstvska cesta 90, Sp. Šiška.

Advokat dr. Milan Šubic

naznanja, da je otvoril svojo pisarno

v Ljubljani, Sodna ulica 13

Večja trgovina z mešanim blagom

v kakem prometnem kraju se vzame v najem ali se pa pod ugodnimi pogoji eventuelno s posestvom vred kupi v last. — Ponudbe pod šifro „Večja trgovina 1920“ na upravnistvo tega lista.

Tovarna

Jos. Reich

Ljubljana, Poljanski nasip 4.

Podružnica: Selenburgova ul. 3.

Podružnica v Mariboru

Gospodstvska ulica št. 38.

Velika graška tvornica za izdelovanje voščenih umetnih cvetic

išče za Slovenijo

s sedežem v Ljubljani. Tozadevne pismene oferte naj se pošlje na naslov: Lastnik cvetlične tovarne, Ljubljana, Hotel „Union“, soba št. 35.

V stalno službo se sprejme takoj

KNJIGOVODJA

vešč popolnoma dvojnega knjigovodstva, slovenskega in nemškega jezika, trezen, zvest, pošten in zanesljiv, z zelo ugodnimi pogoji — kakor tudi

GOZDARSKI PRISTAV

s strokovno izobrazbo, večletno službeno prakso, zmožnost slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, trezen, zvest, pošten in zanesljiv. — Obe mesti so v prvi vrsti za neoženjene ter ponudbe pošiljati s prepisi spričeval na

KNEZOV OŠKRBNISTVO V KONJICAH.

Prodaja dve doore hranjeni moški obleki ter nekaj klobukov. Naslov pove upravnistvo pod št. 110.

Bonačev beležni koledar 1920 se dobi v vseh trgovinah s papirjem. Cena 8 K, pristevisi poštnino pri postnih naročilih naj se denar pošlje naprej. Kjer ni trgovin, naj se naroča direktno pri ljubljanski kartonažni tovarni I. BONAC, sin.

Vreče

vsake vrste in v vsaki množini kupuje vedno ter plačuje najbolje trg. firma J. Kušlan, Kranj, Gorenjsko.

STAMPILJE

Anton Černe

GRAVEUR in Ljubljana, Dvorni trg št. 1

Miši podgane

stenice, ščurki.

v vsa golazen mora poginiti, ako porablja moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva, kot proti poljskim mišim K 7, za podgane in miši K 7, za ščurke K 8, tinktura za stenice K 7, uničevalce moljev K 6, prašek proti mršesu K 8, mazilo proti ušam pri ljudeh K 4—5, mazilo za uši pri živini 4—5, prašek za uši v obleki in perilu K 6, tinktura proti mršesu na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 6. Prašek proti mravljam K 6. — Pošilja po povzetju Zavoda za eksport

M. Jünker, Petrinjska ulica 3., Zagreb 39.

Trgovcem pri večjem odjemu popust.

Pavlo Remše

v 30 letu starosti po kratki, mučni bolezni, prevideno s sv. zakramenti.

Pogreb se vrši v nedeljo, dne 11. januarja 1920 ob 3. uri popoldne na pokopališče v Gornjemgradu.

Priporoča se v blag spomin in molitev.

Marijograd, dne 9. januarja 1920.

Žalujejoči rodbini REMŠE in TROBEJ.

Marija Tomažič

zasebnica

v 88. letu njene starosti dne 8. prosinca zjutraj, previdena s tolažbo sv. zakramentov, po kratki bolezni v Gospodu zaspala.

Pogreb rajneke nepozabljen, ljubljene dobre matere se vrši v soboto 10. prosinca ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti Dunajska cesta št. 9.

Zadušnice za večni pokoj blage rajneke se bodo brale v cerkvi Marijinega Oznanenja. Blag ji spomin!

V Ljubljani, dne 8. prosinca 1920.

Žalujoča ostala rodbina.

Brez posebnega obvestila.

Večje trgovsko manufakturno podjetje

sprejme

za vodstvo ameriškega knjigovodstva in drugih pisarniških poslov

knjigovodjo

pod izbornimi pogoji. — Ponudbe na poštni predal številka 2.

JADRANSKA BANKA

Delniška glavnica 30.000.000.—

Reserve nad 10.000.000.—

Sprejema: vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek plača banka iz svojega. — Kupuje in prodaja: menice, devize, vrednostne papirje i. t. d. — Izdaja: čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih, daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji. — Prevzema: borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzojavni naslov: JADRANSKA.

BEOGRAD, DUBROVNIK, DUNAJ, KOTOR, LJUBLJANA, MARIBOR, METKOVIC, OPATIJA, SPLIT, ŠIBENIK, TRST, ZADER. Ekspozitura: KRANJ.

Knjigovodja

vešč popolnoma dvojnega knjigovodstva, slovenskega in nemškega jezika, trezen, zvest, pošten in zanesljiv, z zelo ugodnimi pogoji — kakor tudi

GOZDARSKI PRISTAV

s strokovno izobrazbo, večletno službeno prakso, zmožnost slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, trezen, zvest, pošten in zanesljiv. — Obe mesti so v prvi vrsti za neoženjene ter ponudbe pošiljati s prepisi spričeval na

KNEZOV OŠKRBNISTVO V KONJICAH.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA V LJUBLJANI.

LJUBLJANA, decembra 1919.

Vabilo na subskripcijo 15.000 novih delnic po K 400.-- nomin. v skupnem znesku K 6.000.000.--

P. n.

Izredni občni zbor slovenske eskomptne banke v Ljubljani, ki se je vršil dne 28. septembra 1919, je sklenil z ozirom na ugodni razvoj vseh bančnih poslov ter imajoč pred očmi važne narodno-gospodarske naloge, zvišati delniško glavnico od

4.000.000.-- na 10.000.000.-- kron.

Na podlagi pooblastila navedenega občnega zbora je podpisani upravni svet sklenil provesti to zvišanje pod sledečimi pogoji:

1. Delniška glavnica od K 4.000.000.-- se zviša z izdajo 15.000 delnic po K 400.-- nom., torej za K 6.000.000.-- na K 10.000.000.--.
2. Posestnikom starih delnic se ponudi 7500 novih delnic in to na način, da stari delničarji sprejmejo na vsake 4 stare delnice 3 nove po kurzu K 400.--, prištevisi K 5.-- pri delnici za stroške izdaje delnic.
3. Ostanek od 7500 delnic se da na razpolago novim subskribentom in starim delničarjem, v kolikor isti žele podpisati več delnic, kot jim po zgorajem razmerju pripada, po kurzu od K 400.--, prištevisi K 5.-- pri delnici za stroške izdaje delnic.

4. Nove delnice participirajo na dobičku zavoda za leto 1920.
5. Subskripcijski rok traja od 20. decembra 1919 do 10. januarja 1920.
6. Protivrednost podpisanih delnic se mora vplačati takoj, najkasneje 10. januarja 1920. Na vplačila za nedodeljene delnice povrnemo 3% obresti do vrnitve denarja.
7. Prijave sprejema:
Slovenska eskomptna banka v Ljubljani,
Hrvatska eskomptna banka v Zagrebu,
Srbska banka v Zagrebu,
Mariborska eskomptna banka v Mariboru
in njena podružnica v Murski Soboti.
8. Repartitijo novih delnic si pridrži upravni svet.
9. Kurzni dobiček (agio), ki se doseže pri izdaji novih delnic gre v korist rezervnemu zakladu banke, odštevisi emisne stroške in pristojbine.

Upravni svet
Slovenske eskomptne banke v Ljubljani.

Išče se za graščino na Gorenjskem valpet - oskrbnik

ki je vajen vsega dela, zanesljiv in pošten. — Ravnotam se sprejme tudi vrtnarstvo, sočivja in sadjereje več. Poizvedbe pri upravnistvu pod št. 107.

Stare kovine baker, medenino, kositer

kupuje po najvišjih cenah trgovina z železnino

Breznik & Frišch,
Ljubljana, Cankarjevo nabr. 1.

Kina-železnato vino
lekarja PICCOLI in v Ljubljani, Dunajska cesta 43 (5)
največja krepča mačkivne, nerazvorne, oslabele, odrasle in otroke. — Naročila proti povzetju.

-KOLESA- rabljena kupuje
J. GOREC, LJUBLJANA,
Gospodarska c. št. 14.

GARJE

srbečico, braste, lisate, uniči pri človeku in živini mazilo "oper srbečico". Brez dube in ne maže perilo. 1 lonček za eno osebo po pošti 7 K poštne prosto. — Prodaja in razpošilja lekarna Trnkoczy v Ljubljani, zraven rotovaža. 1631

Za žganje apna

išče neko deln. društvo izbornega strokovnjaka. Biti mora vešč postavljati na poljskih peči (Feldöfen). — Nameščenje je dobro i. stalno. Ponudbe je poslati na Blokerjev anon. zavod Zagreb, Jurjevska 31 pod šifro „Apno 781“.

Karbidne svetilke

v najrazličnejših izdelavih in velikostih se dobje po zmernih cenah pri trdki

SVETLA, Ljubljana, Mesni trg št. 25.

6377

Kupujem vse vrste kož divjačine, kot lisice, kune, dihurje, srne, jazbece, zajce, krte in polhe po najvišjih dnevnih cenah.

Iste kože sprejemam tudi v strojenje.

Krznar J. WANEK

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 19.

Gostilničarji, kavarnarji, vinogradniki, pozor!

Trgovina z vinom

OSET & CAJNKO, Slovenjigradec.

Naznanjava, da imava veliko zalogo najboljšega sortiranega, kakor Muškatalic, Rizling, Šipon, Burgundec, Portugiser, Šilbar, pristnega Ljutomerčana, Pekarčana, Haložana, Bizeljčana ter črna dalmatinska in banatska stara in nova vina.

Kupujeva iz vseh vinorodnih krajev vsa najboljša vina po najboljših cenah.

Se priporočava

6165

Andrej Oset in Franjo Cajnko.

Vino v steklenicah (buteljke).

Razpošiljanje vina v sodih od 50 l naprej

JUGOSLOVANSKI KREDITNI ZAVOD r. z. z o. z.

V Ljubljani, Marijin Trg 8, Wolfova ulica 1.

Poštni čekovni račun št. 11.323. — Brzojavni naslov: Jugoslovanski kredit, Ljubljana. — Telefon št. 54.

sprejema

hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po

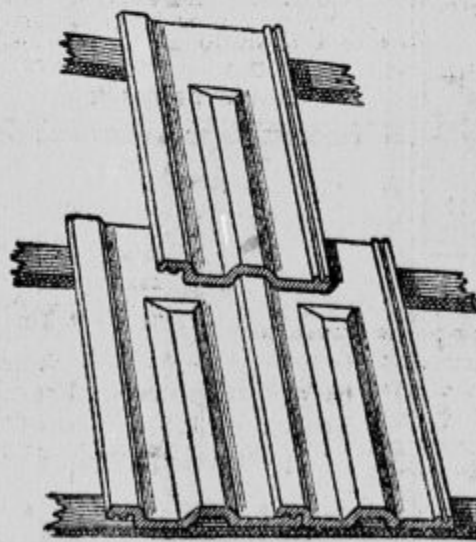
4%

čistih brez odbitka. Izvenljublanski vlagatelji dobe poštne položnice.

Inkaso faktur in trgovske informacije.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditivne na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na na vknjižbo- poroštvo, vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji. — Zavod je neposredno pod državnim nadzorstvom.

Združene opekarne

preje F. P. Vidic & Komp. Vič,
Ivan Knez, Brdo

nudijo:

zarezane strešnike
(utorni crep) in zidno opeko

Uprašanja na Vidic & Komp., Ljubljana.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Stritarjeva ulica šte. 2

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Delniška glavnica z rezervnimi zakladi okrog

28.000.000 kron.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje

vsakovrstne kredite.